

آزمون ۷ از ۱۵

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دوازدهم - مرحله پنجم
(۱۴۰۳/۱۰/۲۸)

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

 @sanjesheducationgroup

 @sanjeshserv

کانال‌های ارتباطی:

ویژه پایانه دوازدهم

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۳ درست است.

برای اینکه عدد موردنظر زوج باشد ولی مضرب ۵ نباشد، باید یکی از ارقام ۲ یا ۶ یا ۸ در جایگاه رقم یکان قرار گیرد.

$$\frac{3}{8,6,2} \times \frac{3}{8,6,2} \times \frac{3}{8,6,2}$$

یکی از اعداد ۲، ۶ یا ۸ در یکان قرار می‌گیرد از طرفی صفر نمی‌تواند به عنوان اولین رقم سمت چپ استفاده شود. پس فقط ۴ انتخاب برای رقم هزارگان باقی می‌ماند.

$$\frac{4}{4} \times \frac{3}{3} \times \frac{3}{3}$$

از شش رقم ۰، ۱، ۲، ۵، ۶، ۸، دو تا مورد استفاده قرار گرفته است. چهار رقم باقیمانده به ترتیب امکان پرکردن مکان‌های باقیمانده را دارند.

$$\frac{4}{4} \times \frac{4}{4} \times \frac{3}{3} \times \frac{3}{3}$$

طبق اصل ضرب، تعداد کل حالت‌ها، از حاصل ضرب موارد فوق به دست می‌آید.

$$4 \times 4 \times 3 \times 3 = 144$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲. گزینه ۴ درست است.

با توجه به شرایط مسئله به دو حالت زیر می‌توان برای چیدن کتاب‌ها اقدام کرد.

ف	ر	ف
ر	ف	ر

ر	ف	ر
ف	ر	ف

در هر حالت، کتاب‌های ریاضی به ۳! و کتاب ادبیات هم به ۳! می‌توانند با یکدیگر جابه‌جا شوند؛ بنابراین تعداد کل حالت‌ها به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$2(3! \times 3!) = 2 \times 6 \times 6 = 72$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳. گزینه ۲ درست است.

هریک از پیشامدها را با اعضای آن می‌نویسیم.

$$A = \{(4,6), (6,4), (5,6), (6,5), (5,5), (6,6)\}$$

$$B = \{(1,2), (2,1), (1,3), (3,1), (1,5), (5,1)\}$$

$$C = \{(1,5), (2,5), (3,5), (4,5), (6,5), (5,1), (5,2), (5,3), (5,4), (5,6)\}$$

پیشامد D را با اعضای آن مشخص می‌کنیم.

$$D = (A \cup B) - C = \{(4,6), (6,4), (5,5), (6,6), (1,2), (2,1), (1,3), (3,1)\}$$

پیشامد D دارای ۸ برآمد است.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴. گزینه ۲ درست است.

برای تعیین تعداد کل حالت‌های ممکن، با استفاده از رابطه ترکیب تعداد حالت‌های انتخاب ۳ کتاب از ۱۳ کتاب را محاسبه می‌کنیم.

$$n(S) = \binom{13}{3} = \frac{13!}{10! \times 3!} = 286$$

شرط مطلوب این است که حداقل ۲ کتاب داستانی انتخاب شود که هیچ کدام مطالعه نشده باشد اما این شرط را برای کتاب‌های تاریخی بیان نکرده است. تعداد حالت‌های پیشامد زیر را محاسبه می‌کنیم.
پیشامد A: ۲ کتاب داستانی مطالعه نشده و یک کتاب تاریخی انتخاب شود یا ۲ کتاب داستانی مطالعه نشده و یک کتاب کتاب داستانی مطالعه شده انتخاب شود یا ۳ کتاب داستانی مطالعه نشده انتخاب شود.

$$n(A) = \binom{5}{2} \binom{6}{1} + \binom{5}{2} \binom{2}{1} + \binom{5}{3} = (10 \times 6) + (10 \times 2) + 10 = 90$$

می‌توانیم احتمال پیشامد A را محاسبه کنیم.

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{90}{286} = \frac{45}{143}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۵. گزینه ۳ درست است.

(۱) درست است.

(۲) درست است.

(۳) نادرست است؛ زیرا مطمئن‌ترین نمودار برای متغیر کمی، نمودار جعبه‌ای است.

(۴) درست است.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۳؛ سطح دشواری: آسان)

۶. گزینه ۴ درست است.

$$a_4 = (2^{(-1)^4} + 1)^{-3} = (2 + 1)^{-1} = 3^{-1} = \frac{1}{3}$$

$$a_5 = \left(\left(\frac{1}{3} \right)^{(-1)^5} + 1 \right)^{-4} = \left(\left(\frac{1}{3} \right)^{-1} + 1 \right)^{-1} = 3 + 1 = 4$$

$$a_6 = (4^{(-1)^6} + 1)^{-5} = (4 + 1)^{-1} = 5^{-1} = \frac{1}{5}$$

با توجه به الگوی دنباله مورد نظر، جملات نهم و دهم را پیش‌بینی می‌کنیم.

$$a_7 = 6, \quad a_8 = \frac{1}{7}, \quad a_9 = 8, \quad a_{10} = \frac{1}{9}$$

مجموع جملات نهم و دهم را به دست می‌آوریم.

$$a_9 + a_{10} = 8 + \frac{1}{9} = \frac{73}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۷. گزینه ۲ درست است.

چند جمله ابتدایی هریک از دنباله‌ها را می‌نویسیم.

(۱) ۱, ۵, ۱, ۵, ...

(۲) ۱, ۹, ۱, ۹, ...

(۳) ۱, ۵, ۱, ۵, ...

(۴) ۱, ۵, ۱, ۵, ...

جملات حاصل از ضابطه گزینه ۲ با بقیه دنباله‌ها متفاوت است.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارات:

الف) دامنه: ارتفاع

می تواند اعداد غیرطبیعی مثلاً $3/7$ کیلومتری را هم شامل شود.

ب) دامنه: ماهیانه

فقط اعداد طبیعی (ماه اول، دوم، سوم، ...) را شامل می شود.

پ) دامنه: هر لحظه از شبانه روز

می تواند اعداد غیرطبیعی مثلاً ساعت $9/5$ را هم شامل شود.

ت: دامنه: هر ساعت

فقط اعداد طبیعی $(1, 2, 3, \dots)$ را شامل می شود.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۹. گزینه ۱ درست است.

چون ارقام زوج کنار هم یا فرد کنار هم قرار نمی گیرند پس باید یک درمیان باشند.

۵ حالت $\{0, 2, 4, 6, 8\}$: ارقام زوج

۵ حالت $\{1, 3, 5, 7, 9\}$: ارقام فرد

دو حالت خواهیم داشت:

الف) فرد، زوج، فرد، زوج $5 \times 5 \times 4 \times 4 = 400$

ب) زوج، فرد، زوج، فرد $5 \times 5 \times 4 \times 4 = 400$

در مجموع 800 حالت مختلف خواهیم داشت. زمان رمزگشایی را بر حسب دقیقه محاسبه می کنیم.

دقیقه $60 = 160 \div (12 \times 800)$

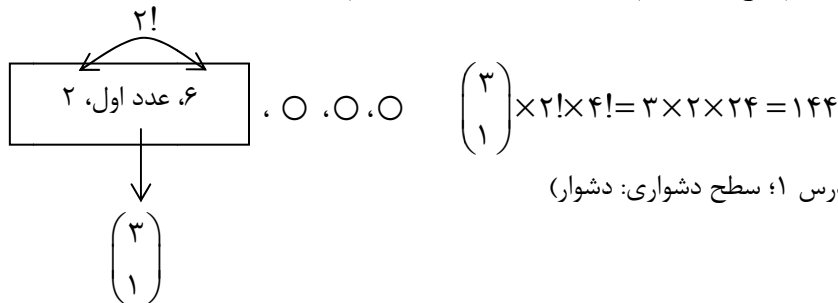
(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰. گزینه ۳ درست است.

یکی از اعداد اول ۳ یا ۵ یا ۷ را انتخاب و بین دو عدد زوج ۲ و ۶ قرار می دهیم. اعداد ۲ و ۶ به ۲! حالت جابه جایی خواهند

داشت. از طرفی ترکیب حاصل از ارقام زوج و یک رقم اول بین آن ها به همراه ۳ رقم دیگر باقیمانده به ۴! حالت جابه جایی

خواهند داشت.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱. گزینه ۲ درست است.

$S = \{(1, 1), (1, 2), (1, 3), (1, 4), (1, 5), (1, 6), (2, 1), (2, 2), (2, 3), (2, 4), (2, 5), (2, 6), (3, 1), (3, 2), (3, 3), (3, 4), (3, 5), (3, 6), (4, 1), (4, 2), (4, 3), (4, 4), (4, 5), (4, 6), (5, 1), (5, 2), (5, 3), (5, 4), (5, 5), (5, 6), (6, 1), (6, 2), (6, 3), (6, 4), (6, 5), (6, 6)\}$

$A = \{(1, 2), (1, 4), (1, 6), (2, 2), (2, 4), (2, 6), (3, 2), (3, 4), (3, 6), (4, 2), (4, 4), (4, 6), (5, 2), (5, 4), (5, 6), (6, 2), (6, 4), (6, 6)\}$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{5}{11}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲. گزینه ۴ درست است.

احتمال وقوع پیشامد A را محاسبه می کنیم.

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - 0.34 = 0.66$$

احتمال رخ دادن حداقل یکی از دو پیشامد A یا B طبق رابطه زیر به دست می آید:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

احتمال اینکه پیشامد B رخ دهد ولی پیشامد A رخ ندهد طبق رابطه زیر به دست می‌آید:

$$P(B - A) = P(B) - P(A \cap B)$$

با استفاده از اطلاعات مسئله و روابط فوق، احتمال اینکه پیشامد B رخ دهد ولی پیشامد A رخ ندهد را محاسبه می‌کنیم.

$$P(A \cup B) = P(A) + \underbrace{P(B) - P(A \cap B)}_{P(B-A)} \Rightarrow$$

$$0,76 = 0,66 + P(B - A) \Rightarrow P(B - A) = 0,1$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳. گزینه ۲ درست است.

با توجه به نمودار متوجه می‌شویم میانگین و انحراف معیار داده‌ها به ترتیب $\bar{x} = 10$ و $\sigma = \sqrt{12}$ می‌باشد.

$$\bar{x} = 10 \Rightarrow \frac{a + 9 + 7 + b + 13}{5} = 10 \Rightarrow a + b + 29 = 50 \Rightarrow a + b = 21$$

مجموع دو داده a و b برابر ۲۱ می‌باشد. داده‌های تمام گزینه‌ها در این شرط صدق می‌کنند. بنابراین در این مرحله، گزینه‌ای حذف نمی‌شود. واریانس داده‌ها را بررسی می‌کنیم.

$$\sigma^2 = 12 \Rightarrow \frac{(a - 10)^2 + (b - 10)^2 + (9 - 10)^2 + (7 - 10)^2 + (13 - 10)^2}{5} = 12 \Rightarrow$$

$$(a - 10)^2 + (b - 10)^2 + 1 + 9 + 9 = 60 \Rightarrow (a - 10)^2 + (b - 10)^2 = 41$$

تنها داده‌های گزینه ۲ در رابطه فوق صدق می‌کنند.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴. گزینه ۲ درست است.

$$n = 1 \xrightarrow{\text{فرد } n} a_{n+1} = 2a_n - 3 \Rightarrow a_2 = 2a_1 - 3 = 2(4) - 3 = 5$$

$$n = 2 \xrightarrow{\text{زوج } n} a_{n+1} = a_n + 1 \Rightarrow a_3 = a_2 + 1 = 5 + 1 = 6$$

$$n = 3 \xrightarrow{\text{فرد } n} a_{n+1} = 2a_n - 3 \Rightarrow a_4 = 2a_3 - 3 = 2(6) - 3 = 9$$

$$n = 4 \xrightarrow{\text{زوج } n} a_{n+1} = a_n + 1 \Rightarrow a_5 = a_4 + 1 = 9 + 1 = 10$$

مقدار مورد نظر را محاسبه می‌کنیم.

$$a_5 - a_3 = 10 - 6 = 4$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵. گزینه ۲ درست است.

برای به دست آوردن جمله اول به ترتیب زیر عمل می‌کنیم.

$$n = 3 \Rightarrow a_3 = a_2 + 3 - 3 \Rightarrow a_2 = a_3 = 6$$

$$n = 2 \Rightarrow a_2 = a_1 + 3 - 2 \Rightarrow a_1 = a_2 - 1 = 6 - 1 = 5$$

برای به دست آوردن جمله پنجم به ترتیب زیر عمل می‌کنیم.

$$n = 4 \Rightarrow a_4 = a_3 + 3 - 4 \Rightarrow a_4 = 6 - 1 = 5$$

$$n = 5 \Rightarrow a_5 = a_4 + 3 - 5 \Rightarrow a_5 = 5 - 2 = 3$$

مقدار مورد نظر را محاسبه می‌کنیم.

$$a_1 + a_5 = 5 + 3 = 8$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

اقتصاد

۱۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- در تعاونی تولید به دلیل اینکه کار مشارکتی و شرکتی است؛ بنابراین مسئولیت بین اعضا تقسیم شده و بار سنگین مسئولیت از عهده یک نفر خارج می‌گردد. (ردّ گزینه ۱)
 - شغل دندان‌پزشک از جمله مشاغل کوچک‌مقیاس شخصی است و تأخیر در تصمیم‌گیری از ویژگی‌های این شغل نیست. (ردّ گزینه ۴)
 - تأمین نیازمندی‌های اعضا از اهداف اصلی شرکت‌های تعاونی است نه مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه. (ردّ گزینه ۲)
 - تمامی گزینه‌های مطرح‌شده در خصوص شرکت سهامی، درست است.
- (درس ۲، سطح دشواری: متوسط)

۱۷. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- الف) حرکت با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیت‌های خود و اتفاقات اطراف، کارآفرین را قدم‌به‌قدم از سطوح ابتدایی کار به درجات بالای آن می‌رساند.
 - ب) کسانی که از مسئولیت‌های خود در کسب‌وکار شانه خالی می‌کنند، در واقع حقوق دیگران را پایمال می‌کنند. این افراد نه تنها با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند، بلکه از مزایای کسب درآمد حلال نیز محروم مانده و اقتصاد خود و جامعه را در سرراشویی سقوط قرار می‌دهند.
 - پ) نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله، همه و همه مصادیقی از ویژگی «پرانگیزه» بودن بین کارآفرینان موفق شمرده می‌شود.
- (درس ۲، سطح دشواری: متوسط)

۱۸. گزینه ۳ درست است.

- تنها هزینه‌هایی بر تصمیم‌گیری تأثیرگذار و مهم هستند که در زمان تصمیم‌گیری به وجود می‌آیند (مانند هزینه فرصت)؛ هزینه‌های هدررفته مهم نیستند، چون قبل از تصمیم‌گیری به وجود آمده‌اند و دیگر رفته‌اند و قابل برگشت نیستند.
- (درس ۳، سطح دشواری: آسان)

۱۹. گزینه ۳ درست است.

- الف) (مقدار کمتر از بین عرضه و تقاضای ۹,۰۰۰) \times ۹,۰۰۰ = حداکثر پرداختی خریداران در قیمت ۹,۰۰۰
ریال $45,000 = 9,000 \times 5 \Rightarrow$

ب) در قیمت ۴,۰۰۰ ریال $\left. \begin{array}{l} \text{عرضه} = 0 \\ \text{تقاضا} = 30 \end{array} \right\}$

نکته: در نمودار عرضه و تقاضا، منحنی عرضه را با S نشان می‌دهند که همیشه صعودی است و منحنی تقاضا را با D نشان می‌دهند که همیشه نزولی است.

مازاد تقاضا کیلو $30 - 0 = 30 \Rightarrow$ مازاد تقاضا در قیمت ۴,۰۰۰

پ) مازاد عرضه یا کمبود تقاضا در قیمت‌های بالاتر از قیمت تعادلی (یعنی قیمت ۷,۰۰۰ ریال) مشاهده می‌شود که در فضاهای بالای نقطه تعادل حکم‌فرما می‌باشد.

(درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۰. گزینه ۲ درست است.

توجه: در محاسبه موارد خواسته‌شده، حواستان به موارد زیر باشد:

- مالیات بر دخانیات، بخشی از مالیات بر مصرف است.
- مالیات بر درآمد اشخاص و مالیات بر درآمد املاک، بخشی از مالیات بر درآمد است.
- مالیات بر ارث، بخشی از مالیات بر دارایی است.

الف) مجموع مالیات‌های غیرمستقیم: مالیات بر ارزش افزوده، حقوق و عوارض گمرکی و خدماتی و مالیات بر مصرف را دربرمی‌گیرد. بنابراین:

$$\text{مجموع مالیات‌های غیرمستقیم} = ۱۸۰ + \left(\frac{۸۰}{۱۰۰} \times ۵۵ \right) + ۲۱۰ = ۴۳۴ \text{ میلیارد ریال}$$

ب) مالیات بر درآمد اشخاص، مهم‌ترین نوع مالیات است و میزان آن برابر است با:

$$\frac{۲}{۳} \times ۱۸۰ = ۱۲۰ \text{ میلیارد ریال}$$

پ) مجموع مالیات‌های مستقیم: مالیات بر درآمد و مالیات بر دارایی را دربرمی‌گیرد. بنابراین:

$$\text{مجموع مالیات‌های مستقیم} = ۳۴۵ + ۳۰۰ = ۶۴۵ \text{ میلیارد ریال}$$

(درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۱. گزینه ۲ درست است.

نکته: علت و چگونگی جابه‌جایی نقطه‌ای بر روی خود منحنی‌ها (حرکت بر روی منحنی‌ها)

تأثیر تغییرات قیمت

← به سمت چپ = کاهش مقدار

← به سمت راست = افزایش مقدار

نکته: علت و چگونگی انتقال مکان هندسی منحنی‌ها بر روی نمودار (انتقال منحنی‌ها)

تأثیر هر عاملی به غیر از قیمت (قیمت ثابت است)

← به سمت چپ = کاهش مقدار

← به سمت راست = افزایش مقدار

بررسی عبارت‌ها:

مورد اول) افزایش درآمد خانوار ایرانی، تأثیر عاملی غیر از قیمت محصول است؛ بنابراین نوع حرکت، انتقال خود منحنی تقاضای برنج هندی است. از آنجا که برنج هندی برای خانوار ایرانی یک کالای پست (نامرغوب) محسوب می‌شود، با افزایش درآمد، تقاضای آن کاهش می‌یابد و در نتیجه منحنی تقاضا به سمت چپ نمودار انتقال خواهد یافت.

مورد دوم) بالا رفتن هزینه تأمین نهاده‌های دامی، تأثیر عاملی غیر از قیمت محصول است؛ بنابراین نوع حرکت، انتقال خود منحنی عرضه محصولات دامی است. از آنجا که هزینه تولید محصولات دامی افزایش یافته ولی قیمت آن ثابت مانده، در نتیجه میزان عرضه این محصولات کم می‌شود و منحنی عرضه آن به سمت چپ نمودار منتقل خواهد شد.

(درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت نادرست:

انحصار طبیعی و قانونی، مشروط به مواظبت و مقررات‌گذاری صحیح می‌تواند برای مصرف‌کننده سودمند باشد.

(درس ۴ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۱ درست است.

مختصات تولیدی مندرج در متن سؤال، با مختصات نقطه «الف» بر روی منحنی مرز امکانات تولید مطابقت دارد. نقطه «الف» در زیر مرز امکانات تولید است و نشان‌دهنده وضعیت ناکارایی می‌باشد.

چنانچه این کشور بخواهد از ناکارایی خارج شود و منابع کمیاب خود را به صورت بهینه تخصیص دهد، حتماً به نقطه‌ای بر روی مرز امکانات تولید منتقل خواهد شد. یعنی نقاط «ب» یا «ج» یا «د». اما از آنجا که در صورت سؤال قید شده منابع غیرفعال فقط به ساخت ورزشگاه اختصاص می‌یابد؛ بنابراین، طبق نمودار، باید از نقطه «الف» به نقطه‌ای جابه‌جا شویم که در آن فقط ورزشگاه بیشتری ساخته شود که این نقطه «د» خواهد بود.

(درس ۴؛ سطح دشواری: آسان)

۲۴. گزینه ۴ درست است.

ابتدا باید سود سالانه هریک از موارد را به تومان محاسبه کنیم:

$$\text{میلیون تومان در سال} = \frac{600}{2} = 300 = \text{تولیدی پوشاک}$$

توجه: سود تولیدی پوشاک در ۲ سال، ۶۰۰ میلیون در نظر گرفته شده بود که باید تقسیم بر ۲ می‌کردیم تا سود سالیانه به دست بیاید.

$$\text{میلیون تومان در سال} = 800 \times \frac{30}{100} = 240 = \text{خرید و فروش ماشین}$$

$$\text{میلیون تومان} = 32 = \text{میلیون ریال} = 320 = \text{سود ماهانه اوراق مشارکت}$$

$$\text{میلیون تومان} = 32 \times 12 = 384 = \text{خرید اوراق مشارکت}$$

توجه: در صورت سؤال، سود ماهیانه اعلام شده است که برای تبدیل به سالیانه باید آن را در ۱۲ ضرب کنیم. همچنین میزان سود ماهیانه به ریال عنوان شده که باید آن را تبدیل به تومان می‌کردیم.

$$\text{میلیون تومان} = 800 \times \frac{20}{100} = 160 = \text{سپرده‌گذاری در بانک}$$

بهترین انتخاب موردی است که بیشترین منفعت را دارد (خرید اوراق مشارکت) و هزینه فرصت مورد و انتخاب دومی است که از آن چشم‌پوشی کرده‌ایم. (تولیدی پوشاک)

- خرید اوراق مشارکت = بهترین انتخاب

- تولیدی پوشاک = هزینه فرصت

(درس ۳، سطح دشواری: متوسط)

۲۵. گزینه ۴ درست است.

هزینه فرصت حرکت از نقطه D به نقطه E، ۲۵۰ واحد کالای «الف» می‌باشد.

نکته: هرگاه حرکت نقاط بر روی منحنی مرز امکانات به سمت راست بود، مانند حرکت از نقطه D به E، هزینه فرصت از روی منحنی عمودی (کالای الف) محاسبه می‌شود و هرگاه حرکت به سمت چپ بود، مانند نقطه C به B، هزینه فرصت از روی منحنی افقی (کالای ب) محاسبه می‌شود.

(درس ۳، سطح دشواری: متوسط)

۲۶. گزینه ۱ درست است.

الف) اهداف گرفتن مالیات توسط دولت:

۱- افزایش درآمد ← اولین و مهم‌ترین دلیل و هدف

۲- کاهش فعالیت‌های نامناسب و تشویق فعالیت‌های مطلوب

۳- کاهش نابرابری‌ها و فاصله‌های اقتصادی و اجتماعی

ب) زمانی که درآمد دولت، از هزینه‌های آن بیشتر شود، دچار مزاد بودجه می‌شود.

پ) یکی از وظایف دولت، بهبود عملکرد بازار است که جنبه نظارتی بر بازار پیمان‌های بین‌المللی دارد و سازمان استاندارد، وظیفه نظارتی دارد.

ت) توافق آب‌وهوایی پاریس، آسیا - پاسیفیک، توافق برجام و پیمان جهانی سازمان ملل برای بهبود وضعیت مهاجران و پناهندگان، از جمله مواردی بود که آمریکا آن‌ها را نقض کرده است.

(درس ۶ و ۷، سطح دشواری: آسان)

۲۷. گزینه ۲ درست است.

یکی از روش‌های نزدیک شدن به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی، فاصله گرفتن از وضعیت تک‌محصولی است.

(درس ۷، سطح دشواری: آسان)

۲۸. گزینه ۳ درست است.

- موجب شفافیت مالیاتی می شود ← مالیات بر ارزش افزوده
- جهت حمایت از صنایع و تولیدات داخلی وضع می شود ← عوارض و خدمات گمرکی
- اساس و مبنای آن ثروت مؤدی است ← مالیات بر دارایی
- مالیات بر ارث، مهم ترین نوع آن است ← مالیات بر دارایی (درس ۶، سطح دشواری: متوسط)

۲۹. گزینه ۱ درست است.

- ابتدا درآمد بنگاه را محاسبه می کنیم:

قیمت × تعداد کالاهای فروخته شده = درآمد

$$\text{تومان } 1,425,000,000 = 1,500 \times 950,000 = \text{درآمد}$$

- سپس به سراغ محاسبه سود حسابداری (بدون توجه به هزینه های غیرمستقیم) می رویم:

$$\text{تومان } 980,000,000 = 1,425,000,000 - 445,000,000 = \text{سود حسابداری (بدون توجه به هزینه های غیرمستقیم)}$$

هزینه های غیرمستقیم

- برای پیدا کردن هزینه پنهان باید از فرمول زیر استفاده کنیم:

هزینه پنهان - سود حسابداری = سود اقتصادی (با توجه به هزینه های غیرمستقیم)

- چون اطلاعات مسئله گفته سود اقتصادی معادل $\frac{3}{4}$ سود حسابداری است؛ بنابراین جایگزین می نماییم:

$$\text{هزینه پنهان} - \text{سود حسابداری} = \frac{3}{4} \times \text{سود حسابداری}$$

$$\text{هزینه پنهان} = \left(\text{سود حسابداری} \times \frac{3}{4} \right) + \text{سود حسابداری}$$

- اگر $\frac{3}{4}$ سود حسابداری از کل سود حسابداری که معادل $\frac{4}{4}$ است کم شود، $\frac{1}{4}$ سود حسابداری باقی می ماند، پس:

$$\text{تومان } 245,000,000 = \frac{1}{4} \times 980,000,000 = \text{سود حسابداری} = \text{هزینه پنهان}$$

(درس ۱ و ۳، سطح دشواری: دشوار)

۳۰. گزینه ۴ درست است.

؟	قیمت فروش با مالیات ارزش افزوده
؟	مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده
۶۰۰ تومان	اعتبار مالیات بر ارزش افزوده هایی که در مرحله قبل پرداخت شده
۴,۵۰۰ تومان	مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده
۱۰٪	نرخ VAT

- برای پاسخ به این مسئله، ابتدا باید مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده را محاسبه نماییم:

مالیات خالص جمع آوری شده + اعتبار مالیات پرداخت شده در مرحله قبل = مالیات جمع آوری شده توسط فروشنده

$$\text{تومان } 5,100 = 600 + 4,500 = \text{مالیات جمع آوری شده توسط فروشنده}$$

- حالا باید به این پرسش پاسخ دهیم که، قیمت محصول در مرحله ۲ چقدر بوده که با نرخ ۱۰٪ مبلغ ۵,۱۰۰ تومان

مالیات برای این مرحله محاسبه شده است:

$$\frac{\text{مالیات} \times 100}{100} = \text{قیمت محصول} \Rightarrow 100 \times \text{قیمت محصول} = 5,100 \Rightarrow \text{قیمت محصول} = \frac{5,100}{100}$$

$$\text{تومان } 51,000 = 5,100 \times 10 = \text{مالیات} = \text{قیمت محصول} \Rightarrow$$

- حالا باید قیمت محصول را با میزان مالیات بر ارزش افزوده، جمع کنیم:

$$\text{تومان } 56,100 = 5,100 + 51,000 = \text{قیمت محصول با مالیات}$$

(درس ۶، سطح دشواری: دشوار)

علوم و فنون ادبی

۳۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی آثار و پدیده‌آوردندگان آن‌ها:

منشآت: قائم‌مقام فراهانی / سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: جیمز موریه [میرزا حبیب اصفهانی، این اثر را ترجمه کرده است.] / شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی [میرزا حسن خان بدیع، نویسنده آثار «شمس‌الدین و قمر» و «داستان باستان» است.] / تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران: محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا بهار) / تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم‌الاسلام کرمانی (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۲. گزینه ۴ درست است.

«توجه به ادبیات در دوره قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان»، از جمله عوامل مؤثر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی است. دلایل ایجاد «نهضت بیداری» عبارت‌اند از: ۱- تأثیر جنگ‌های نافرمام ایران و روس ۲- توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید ۳- کوشش‌های عباس‌میرزا (ولیعهد فتحعلی‌شاه) در روی آوردن به دانش‌ها و فنون نوین ۴- اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل ۵- رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی ۶- تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانش‌های نوین در آن (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۳۳. گزینه ۳ درست است.

شکل درست عبارت‌های نادرست:

(ب) در شعر برخی شاعران این دوره، توجه به واژگان کهن دیده می‌شود و دایره واژگانی شعر، علاوه بر آن چه در گذشته بود، با توجه به ارتباط با اروپا و ظهور علوم و فنون جدید، گسترش یافت و بسیاری از واژه‌های نو و فرنگی از جمله واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی، روسی، فرانسوی و ترکی وارد شعر شد.

(پ) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعرا بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر است.

(ث) در نثر این دوره، واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کم‌تر می‌شود ولی به دلایل گوناگون، بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و ... به نثر فارسی وارد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۴. گزینه ۴ درست است.

- گروهی از شاعران دوره بازگشت، به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند. افرادی مانند «فتحعلی‌خان صبای کاشانی»، «قائمی شیرازی» و «سروش اصفهانی» از این گروه‌اند.

- «سیداشرف‌الدین گیلانی» معروف به «نسیم شمال»، با شعرهای ساده و عامیانه‌اش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کرد. شعرهای او به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن، در روزنامه «نسیم شمال» به چاپ می‌رسید. شعر «ای قلم» با مطلع «غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم! / خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم!» از نمونه اشعار انتقادی اوست.

- «میرزا عبدالوهاب نشاط اصفهانی» در نظم و نثر فارسی مهارت داشت. وی هرچند قصاید بلندی دارد، به‌ویژه از نظر غزل‌سرایی، در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است.

- اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، «میرزا آقا تبریزی» بود که چند نمایشنامه کوتاه تألیف کرد. این نمایشنامه‌ها به سبب انتشار برخی از آن‌ها در صدر مشروطه، تنها نمونه ادبیات نمایشی در این دوره محسوب می‌شوند.

- مجله «بهار» که یک نشریه ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیله «میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی)» منتشر شد و پس از آن نیز، دو مجله «دانشکده» و «توبهار» با مدیریت ملک‌الشعرا بهار، به عرصه ظهور رسید.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی ابیات مورد نظر:

ب) سروش: این روزنامه، در دوره بیداری و در استانبول توسط «علامه علی اکبر دهخدا» منتشر می‌شد. / هاتف (هاتف اصفهانی): از معروف‌ترین شاعران دوره بازگشت ادبی است.

ت) مجلس: این روزنامه، به سردبیری «میرزا محمدصادق امیری فراهانی» ملقب به «ادیب‌الممالک فراهانی» منتشر می‌شد. / مجمر (مجمر اصفهانی): از جمله شاعران دوره بازگشت ادبی است که به غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی توجه داشت.

ج) نوبهار: این مجله، با مدیریت «ملک‌الشعرا بهار» چاپ و منتشر می‌شد. / صبا (صبای کاشانی): وی پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۶. گزینه ۴ درست است.

در دوره مشروطه (عصر بیداری)، «مضمون قانون و قانون‌مداری» در سخن شاعران و نویسندگان راه یافت و بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان گردید. [توجه به مردم، از بارزترین ویژگی‌های ادبیات دوره بیداری است.]

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: آسان)

۳۷. گزینه ۲ درست است.

بیت در مدح و ستایش ممدوح سروده شده و مفهوم «قانون» در آن، با مفهوم قانون در شعر دوره بیداری متفاوت است. بررسی سایر گزینه‌ها:

سایر ابیات، دربردارنده مضامین و درون‌مایه‌های رایج در شعر دوره بیداری هستند؛ به این صورت:

۱) در این بیت، بر «توجه به دانش‌ها و فنون نوین» تأکید شده است. [شاعر به معشوق یا ممدوح خود می‌گوید که در این عصر جدید، شایسته نیست که از زیور دانش و علم عاری باشد.]

۳) در این بیت، بر «حقوق افراد در جامعه» تأکید شده و این که افراد در جامعه و سرنوشت سیاسی و اقتصادی خود، دارای حق و اختیارند.

۴) در این بیت، جایگاه مهم زنان در اجتماع، مورد توجه قرار گرفته است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۸. گزینه ۳ درست است.

در این بیت، هیچ‌یک از آرایه‌های مورد نظر در صورت سؤال به کار نرفته است.

بررسی آرایه‌های مورد نظر در سایر گزینه‌ها:

۱) تضاد: بین واژه‌های «داد» و «نداد»، تضاد برقرار است.

۲) تضمین: مصراع دوم، در اصل، مصراعی از بیت «فیض صحبت تا سحر نگسست از دنبال هم / تا کواکب سُبُحه گردانند من ساغر زدم» سروده «نظیری نیشابوری» است که صائب آن را در این بیت خود (بیت گزینه ۲) تضمین کرده است.

۴) تلمیح: بیت اشاره دارد به آیه ۷ سوره ابراهیم (وَ إِذْ تَأْتِنُ رَبِّكَمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَ لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ. و یاد کن آن‌گاه که پروردگارتان اعلام کرد که قطعاً اگر سپاس بگزارید، بر نعمت‌های شما می‌افزایم و بی‌گمان اگر ناسپاسی کنید، قطعاً عذاب من سخت است).

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس‌های ۳ و ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۹. گزینه ۳ درست است.

در این بیت، «لفّ‌ونشر نامرتب (مشوش)» به کار رفته است؛ زیرا نشرهایی که در مصراع دوم برای لف‌های مطرح‌شده در مصراع اول آمده‌اند، به ترتیب و به صورت منظم چیده نشده‌اند. بدین صورت: «از قدّ تو، سرو سهی بی‌آب (بی‌ارزش) شد»؛ «از رخ تو [به سبب زیبایی‌ای که دارد]، گلبرگ تری (گلبرگ تری و تازه) بی‌آب (بی‌ارزش) شد»؛ و «از زلف تو» [به جهت سیاهی و خوشبویی آن]، سنبل سیراب، بی‌آب (بی‌ارزش) شد».

بررسی سایر گزینه‌ها:

در ابیات سایر گزینه‌ها، «لفّ‌ونشر مرتب» وجود دارد؛ بدین صورت:

۱) لفّ‌ونشر مرتب: صلح او [مایه] شادی است؛ جنگ (جنگ کردن) او [مایه] اندوه است؛ رضای (خشنودی) او [مایه] ثواب است؛ و خشم او [مایه] عقاب (مجازات) است.

۲) لفت‌ونشر مرتب: همیشه دانش از او (ممدوح) شاکر است؛ زیرا او این (دانش) را عزیز کرد؛ و همیشه زر (طلا) از او (ممدوح) گله‌مند و شاکی است؛ زیرا او آن (زر) را خوار و بی‌ارزش کرد؛ به عبارتی، دانش نزد ممدوح، عزیز و ارزشمند است و زر نزد او خوار و بی‌ارزش است.

۴) لفت‌ونشر مرتب: این تلخ (= شراب تلخ) را از لب جام بخواه؛ و آن شیرین (= بوسه شیرین یا سخن شیرین) را از لب یار بخواه. (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۰. گزینه ۴ درست است.

متناقض‌نما (پارادوکس): این که «بیش (زیادی)، کم باشد» و نیز این که «کم، بیش (زیاد) باشد»، متناقض‌نما (پارادوکس) است. / تضمین: عبارت «لن ترانی» بخشی از آیه ۱۴۳ سوره اعراف است که شاعر آن را تضمین کرده است. (اصل آیه چنین است: «وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أُنظِرْ أَلَيْكَ قَالَ لَنْ نُرَانِي وَ لَكِنْ أَنْظِرْ أَلَيْ الْجَبَلِ فَأَنْزَلْنَاهُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فَلَمَّا كَوَّنَ الْجَبَلُ أَنْ يَرَىٰ مَوْسَىٰ هُوَ يَنْصَرِفُ قَالَ أَقْبَلْ مِنِّي بِرَحْمَةٍ لَّئِن لَّبِيسًا لَّكَ مِنَ الْإِنسَانِ» / موسی صغیراً فلما أفاق قال سبحانك تبت إليك وأنا أول المؤمنين: و چون موسی در موعدی که برای او مقرر کرده بودیم آمد و پروردگارش با او سخن گفت، گفت: پروردگارا! خودت را به من بنمای تا به تو بنگرم. پروردگارش گفت: هرگز من را نخواهی دید؛ ولی به این کوه بنگر. اگر پس از آن که من بر او ظاهر شدم بر جای خود ماند، مرا خواهی دید. و آن‌گاه که پروردگارش بر آن کوه جلوه کرد، با جلوه‌اش کوه را از هم پاشید و موسی بی‌هوش بر زمین افتاد و چون به هوش آمد، گفت: پروردگارا تو منزهی. به سوی تو بازآمدم و توبه کردم و من از میان کسانی که ایمان دارند که تو دیده نمی‌شوی، اولین نفر هستم.» / تلمیح: بیت اول تلمیح دارد به «ماجرای درخواست حضرت موسی (ع) از خداوند جهت تجلی بر وی و ...». / تضاد: «بیش ≠ کم»، «می‌دانم ≠ نمی‌دانم»

بررسی سایر آرایه‌های مورد اشاره در گزینه‌ها: مراعات نظیر (تناسب): «کلیم، طور، لن ترانی» (بیت اول)؛ «بیش، کم» (بیت دوم)؛ «شیشه، جام»، «جام، باده»، «خمیر، گل» (بیت سوم) [ابیات، فاقد هرگونه «لفت‌ونشر» است؛ بنابراین گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ به دلیل اشاره به آرایه «لفت‌ونشر» نادرست است.]

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس‌های ۳ و ۶؛ سطح دشواری: متوسط و نسبتاً دشوار)

۴۱. گزینه ۲ درست است.

متناقض‌نما: روشن شدن از خاموشی (این که دل، با «خاموشی» روشن شود، متناقض‌نماست). / تضاد: ندارد. [«خاموشی» در مصراع اول به معنای «سخن نگفتن و سکوت کردن» است.]
بررسی آرایه‌ها در سایر گزینه‌ها:

۱) متناقض‌نما: این که قصه عشق، تنها یکی باشد و در عین حال، از هر زبانی که شاعر آن را می‌شنود غیرتکراری (نامکرر) باشد، متناقض‌نماست. / تضاد نیست ≠ است

۳) متناقض‌نما: این که انسان با نیست شدن (فنا و نابود شدن) هست شود، متناقض‌نماست. / تضاد: نیست (فنا، نابود) ≠ هست (موجود)

۴) متناقض‌نما: این که راحتی و آسایش در گرو ترک راحتی و آسایش باشد، متناقض‌نماست. / تضاد: نیست ≠ است

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط و نسبتاً دشوار)

۴۲. گزینه ۱ درست است.

پارادوکس (متناقض‌نما): ندارد. / لفت‌ونشر مشوش (نامرتب): بدن خاکی‌ام از «چشم»، در آب است (چشمم پر از آب و اشک‌بار است)؛ و بدن خاکی‌ام از «دل»، در آتش است (دل‌م در آتش هجران و سوز و گداز عاشقانه می‌سوزد)؛ به عبارتی، چشمم پر از آب است (اشک‌بار است) و دل‌م در آتش (سوز و گداز) است.

بررسی آرایه در سایر گزینه‌ها:

۲) تلمیح: بیت، اشاره دارد به «ماجرای پاره کردن نامه قاصد پیامبر (ص) توسط خسرو پرویز ساسانی (پادشاه ایران) در صدر اسلام». / مراعات نظیر (تناسب): «قاصد، نامه»، «نامه، قلم»، «نامه، خواندن» «نامه، پاره کردن»

۳) لفت‌ونشر مرتب: برای هر کدام از «لف»‌های موجود در مصراع اول، به ترتیب در مصراع دوم، «نشر»‌هایی آمده است؛ به این صورت: «تیغ (شمشیر) در روز رزم از تو بزرگی یافت» و «جام، در روز بزم از تو بزرگی یافت» و «باز (پرنده شکاری) در روز صید از تو بزرگی یافت» و «تخت (تخت پادشاهی) در روز بار (اجازه ملاقات با پادشاه)، از تو بزرگی یافت». / تضاد: رزم ≠ بزم

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

خیر	نَ	مَ	نَمَ	تَن	ها	دَر	با	دِ	یِ	یِ	سُو	دا
-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	U	-	-
عش	ق	ل	بِ	رِ	نَت	بَس	شو	ر	بِ	رَ	گِ	زِد
-	U	U	U	-	-	-	-	U	U	U	-	-
	مفعول	مفعول	مفاعیلن	مفعول				مفعول	مفاعیلن			

+ بیت در «وزن همسان دولختی (دوری)» سروده شده و در هجای دوازدهم مصراع اول و نیز هجای دوم مصراع دوم آن، اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه صورت گرفته است. [جگهای بیت را به صورت «- - / U U - - / - - / U U - - / - -»: مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» نیز می‌توان تقسیم‌بندی کرد].

(۲)

دل	آ	یِ	ن	یِ	صو	رَ	تِ	غِی	بَس	ت	وَ	لِی	کَن
-	-	U	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-
شَر	طَس	ت	کِ	بِر	آ	پِ	ن	زَند	گا	ر	نَ	با	شَد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	مفعول	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن				مفاعیلن	مفاعیلن			مفاعیلن (فعلون)	

+ بیت در «وزن ناهمسان» سروده شده؛ اما تنها در هجای پنجم مصراع اول آن، اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به کار رفته است. [جگهای بیت را به صورت «- - / U U - - / U U - - / U U - - / U U - -»: مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» نیز می‌توان تقسیم‌بندی کرد].

(۳)

دُش	مَ	نَا	دَر	مُد	خَا	لِ	قَت	گَر	مَند
-	U	-	-	U	-	U	-	-	-
آ	تَ	شِ	مَا	بِ	دِی	نَ	گَر	دَد	سرد
-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

+ بیت در «وزن ناهمسان» سروده شده؛ اما تنها در هجای سوم مصراع دوم آن، اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه صورت گرفته است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس‌های ۲ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۶. گزینه ۳ درست است.

تقطیع هجایی و وزن بیت:

طا	قَب	رَو	یَش	رَا	مِش	گَ	زِی	دَر	حُس	ن	طَا	قُ	جُف	تِ	کِی
-	-	U	U	-	-	U	-	-	-	U	-	U	-	U	U
بَر	زَخ	م	ی	سِج	رَا	فَد	رِی	شِک	گَر	زِ	آ	وَ	رِی	خَا	تِ
-	-	U	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	U
		مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن

+ اختیارات زبانی: ۱- بلند تلفظ کردن کسره اضافه: هجای چهارم مصراع دوم ۲- حذف همزه: هجای دوم مصراع اول و هجای ششم مصراع دوم (طاق ابرویش ← طاقبرویش / سحرآفرین ← سحرآفرین) ۳- تغییر کمیت مصوت بلند: هجای سوم مصراع اول ۴- بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» ربط: هجای سیزدهم مصراع اول [توجه: «و» در عبارت «در حُسن طاق و جفَت کین»، «و» عطف نیست؛ بلکه «و» ربط است که دو جمله را به یکدیگر پیوند داده است. عبارت در اصل به این شکل بوده: «در حُسن، طاق (فرد و یگانه) [است] و با کین (:کینه و دشمنی کردن)، جفت و همدم [است].» / «و» عطف برخلاف «و» ربط، دو کلمه (اسم، صفت و ...) را به هم پیوند می‌دهد و معطوف می‌سازد].
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) وزن بیت: «U U / - - U U / - - UU / - - UU / - - UU» : فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعَلُن / اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن کسره اضافه: ندارد. / حذف همزه: هجاهای چهارم و یازدهم مصراع اول (به دُرود ای ← به دُرودی / مادرم از ← مادرمَز) / تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای پنجم مصراع دوم (نی) / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» ربط: ندارد. [هجای هفتم مصراع اول (رُ)، مشمول اختیار زبانی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» عطف شده است].

۲) وزن بیت: «- U - / - - U - / - - U - / - - U -» : فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعَلن / اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن کسره اضافه: هجای هشتم و سیزدهم مصراع اول (ل، ج) / حذف همزه: هجای پنجم مصراع اول (کیوان است ← کیوانست)؛ هجای دوازدهم مصراع دوم (... کان آفشانده‌اند ← کائفشانده‌اند) / تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: ندارد. / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» ربط: ندارد. [هجای پنجم مصراع دوم (ت)، مشمول اختیار زبانی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» عطف شده است].

۴) وزن بیت: «- U - / U - - U / U - U - / U - - U / - U - -» : مفعولُ فاعلاتُ مفاعلُ فاعَلن یا «- U / - U - - U / - U - - U / - U - - U / - U - - U» : مستفعِلن مفاعلُ مستفعِلن فَعَل / اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن کسره اضافه: هجای دهم مصراع دوم (خ) / حذف همزه: هجای چهارم مصراع اول (خاکش از ← خاکشَز)؛ هجای پایانی هر دو مصراع (ترخَم است ← ترخُمست / چهارم است ← چهارمست) / تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای هفتم مصراع اول (ری) / بلند تلفظ کردن «و» ربط: ندارد. (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۷. گزینه ۳ درست است.

تقطیع هجایی و وزن ابیات:

گفت	دُ	کَر	ش	نو	لَم	دِ	ن	خو	ز	تی	بَ	شَر	غَم
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
مست	رَ	خُر	ر	دو	رَبِی	دَ	کِ	سی	کَ	ی	دی	شا	اِبْرَی
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	U	-	-	-
رَم	بَ	دِل	ئ	تی	نَسَ	مَ	ن	یا	مِ	کی	ش	کا	ای
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
مست	غَ	نُ	مَ	ن	یا	مِ	کِ	نی	چ	ای	دی	وَن	پی
-	U	X	U	X	-	U	U	-	U	-	X	-	-
											U		
	فاعلن			مفاعل				فاعلات				مفعول	

اختیارات زبانی: در این سروده، ۳ بار اختیار زبانی حذف همزه، ۳ بار تغییر کمیت مصوت کوتاه و ۲ بار تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه صورت گرفته است؛ بدین شکل: حذف همزه: هجاهای نهم و چهاردهم مصراع دوم (در این ← درین / خرم است ← خرمست)؛ هجای چهاردهم مصراع پایانی (غَم است ← غمست) / تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای سوم مصراع‌های دوم و چهارم (دی، دی) / تغییر کمیت مصوت کوتاه کسره اضافه: هجای چهارم مصراع دوم (ی)؛ هجای دهم مصراع چهارم (ن) / تغییر کمیت مصوت کوتاه «و» عطف: هجای دوازدهم مصراع چهارم (ن) [توجه: «و» در مصراع‌های اول و دوم بیت دوم، «و» ربط نیست؛ بلکه «و» عطف است و دو اسم را به یکدیگر پیوند داده است].
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط و نسبتاً دشوار)

۴۸. گزینه ۲ درست است.

وزن مصراع‌های اول، دوم، چهارم و ششم نادرست است. تقطیع هجایی و وزن مصراع‌ها با اعمال اختیارات شاعری، چنین است:

مصراع اول:

آن	را	ک	غ	لا	می	ی	ت	دا	دند
-	-	U	U	-	U X	X	U	-	-
مفعول			مفاعِلن			مفاعی (فعولن)			

مصراع دوم:

سر	و	ف	د	لا	ل	رو	ما	ه	ر	خ	مُش	ک	موی
-	U	U	X	-	U	-	-	U	U	X	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن				

مصراع سوم:

جا	ن	د	ل	خ	رَد	ب	ر	سا	نم	ب	با	غ	خُد
-	X	U	X	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول		فاعلات			مفاعیل			فاعلن					

مصراع چهارم:

آ	ت	شَد	دَر	خ	زید	ن	ی	د	ل	ماست
-	U	-	-	U	-	U	X	U	U	-
فاعلاتن			مفاعِلن			فَعْلُن				

مصراع پنجم:

گر	د	عید	سی	نا	می	آز	با	لا	ی	کَع	ب	خید	بَد	ری
-	U	-	-	-	X	-	-	-	U	-	X	-	U	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلن					

مصراع ششم:

مَر	غَز	شَد	پَس	تا	ن	خ	رَم	می	و	ز	بَس	تا	ن	ا	رَم
-	-	U	-	-	X	U	-	-	X	U	-	-	X	U	-
مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۹. گزینه ۴ درست است.

+ وزن بیت: «U - U / - U / - U U / - - U U / - U - U - : مفاعِلن فَعْلَاتن مفاعِلن فَعْلُن» [هجاهای این بیت، تنها به همین یک شکل تقسیم‌بندی می‌شود].

+ اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه کسره اضافه: هجای هفتم مصراع اول (ل) / حذف همزه: هجای هشتم مصراع دوم (... عمد آز ← عمدز)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن بیت: «- - U / - U - U / U - -» : مفعولُ مفاعِلْ مَفَاعِي (فعولن) یا «- - / U - U - / U U - -» : مستفعلُ فاعِلاتُ مُستف :

اختیارات زبانی: تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای سوم مصراع اول (قی) / حذف همزه: هجای پنجم مصراع دوم (... شد آن ← شدان)

(۲) وزن بیت: «- - / U - - / U - U - / U - -» : مفعولُ فاعِلاتُ مَفَاعِيلُ فاعِلن یا «- - / U - - / U U - -» : مستفعلنُ مفاعلُ مُستفعلنُ فَعَل :

اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه کسره اضافه: هجای دهم مصراع اول (ز) / حذف همزه: هجای دوازدهم مصراع دوم (نامحرّم اوفتد ← نامَحْرَموفتد)

(۳) وزن بیت: «- - / U - - / - - / - - / U - -» : فَعَلُنْ فَعولُنْ فَعُلُنْ فعولن یا «- - / U - - / - - / - - / U - -» : مستفعلنُ فَعُ مُستفعلنُ فَع :

اختیارات زبانی: حذف همزه: هجای چهارم مصراع اول (... مُنِعمِ آخر ← مُنِعمَاخر)

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس‌های ۲ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۰. گزینه ۲ درست است.

+ وزن بیت: «- - / U - U / - - / U U / - U - U - U - U» : مفاعِلن فاعِلاتِن مفاعِلن فَعُلُنْ

+ اختیارات زبانی: تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای پنجم مصراع دوم (لی) / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» عطف: ندارد. / حذف همزه: هجای هشتم مصراع اول (جنگ است ← جنگست)؛ هجای دوازدهم مصراع دوم (محبت است ← محبتست) بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن بیت: «- - / U - - / U / U - U - / U - -» : مفعولُ فاعِلاتُ مَفَاعِيلُ فاعِلن یا «- - / U - - / U - U - - / U - -» : مستفعلنُ مفاعلُ مُستفعلنُ فَعَل / اختیارات زبانی: تغییر کمیت کسره اضافه: هجای دهم مصراع دوم (ر) / حذف همزه: هجای چهارم مصراع دوم (ذر آن ← ذران) / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» عطف:

هجای دهم مصراع اول (ث)

(۳) وزن بیت: «- - / U - U / - - / U - U / - U - U - U» : مفاعِلن فاعِلاتِن مفاعِلن فَعُلُنْ / اختیارات زبانی: بلند تلفظ

کردن کسره اضافه: هجای هشتم مصراع دوم (قی) / تغییر کمیت مصوت کوتاه پایان کلمه: هجای دوم مصراع اول (م)

(۴) وزن بیت: «- - / U - - / U / U - - / U / U - - / U / U - -» : مفعولُ مَفَاعِيلُ مَفَاعِيلُ مَفَاعِي (فعولن) یا «- - / U U - - / U U - - / U U - - / U U - -» : مستفعلُ مُستفعلُ مُستفعلُ مُستفعلُ مستف / اختیارات زبانی: حذف همزه: هجای دوم مصراع اول

(بخت آن ← بختان) / تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای هفتم مصراع دوم (شی)

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۱. گزینه ۴ درست است.

نوع اختیارات شاعری زبانی در ابیات «الف» و «پ» کاملاً یکسان است؛ بدین صورت:

(الف)

وَحْدَا	دَت	گ	زب	ن	هم	د	می	ی	دو	س	تای	م	جوی
-	-	U	-	U	-	U	U	X	-	U	-	U	-
تَد	ها	ن	شپ	ن	مَح	ر	می	آز	دو	س	تای	م	خاه
-	-	U	-	U	-	U	X	-	-	U	-	U	-
	مفعولُ	فاعِلاتُ	مفاعِلنُ	مفاعِلنُ	مفاعِلنُ	فاعِلنُ	مفاعِلنُ	فاعِلنُ	فاعِلنُ	فاعِلنُ	فاعِلنُ	فاعِلنُ	

+ اختیارات زبانی: تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای هشتم هر دو مصراع (می، می) / بلند تلفظ کردن کسره اضافه: هجای نهم مصراع اول (ی)

ای	غ	عر	شی	آر	ط	ل	ب	دا	ن	ای	ک	ند
-	U	-	X	-	U	U	X	-	U	-	U	-
آ	دا	ن	ز	سند	ب	ل	ی	آ	س	ما	م	خاه
-	-	U	U	-	U	U	X	-	U	-	U	-
مفعول	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل

+ اختیارات زبانی: تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای پنجم مصراع اول (شی) / بلند تلفظ کردن کسره اضافه: هجای نهم هر دو مصراع (ب، ی) بررسی سایر ابیات:

غز	ل	ت	را	ب	ک	ر	ی	ک	ر	یا	ب	ر
-	-	U	-	U	U	U	X	-	U	-	U	-
آ	س	ف	گا	ه	را	ب	ز	ن	د	با	م	خاه
-	-	U	-	U	-	U	-	-	U	-	U	-
مفعول	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل

+ اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن کسره اضافه: هجای نهم مصراع اول (ی) / حذف همزه: هجاهای هشتم و نهم مصراع دوم (باز این ← بهترین)

سر	گ	ت	گی	ز	ما	ن	گ	ر	ز	م	ت	م	ک
-	-	U	-	U	-	U	U	U	X	U	X	U	-
آ	سا	ی	ش	ز	ما	ن	ف	را	ع	ج	ها	م	خاه
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل

+ اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» عطف: هجای نهم مصراع اول (و) / بلند تلفظ کردن کسره اضافه: هجای دوازدهم مصراع اول (ت) / حذف همزه: هجاهای چهارم و دهم مصراع دوم (آسایش از ← آسایش / فراغ از ← فراغ) (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط و نسبتاً دشوار)

۵۲. گزینه ۱ درست است.

تقطیع هجایی و وزن بیت:

بی	رو	ی	قا	م	ت	ل	ب	جا	ب	ش	د	ک	ش
-	-	U	-	U	X	U	U	-	U	U	-	U	-
ت	ک	ی	ه	ت	ط	ی	ی	ک	ی	گ	ر	ت	ایم
-	-	U	-	U	-	U	X	-	U	-	U	-	U
مفعول	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل	مفاعیل	فاعل

اختیارات زبانی: در این بیت، «دو بار» اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه و «یک بار» تغییر کمیت مصوت بلند استفاده شده است؛ بدین صورت: ۱- بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «و» عطف: هجای ششم مصراع اول (ت) ۲- بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه کسرۀ اضافه: هجای دوم مصراع دوم (ک) ۳- تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای هفتم مصراع دوم (بی)
بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) وزن مشترک بیت سؤال و بیت گزینه «۲»: « - / U - - / U - U - / U - - » : مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن یا « - - / U - U - - / U - - » : مستفععلن مفاعل مستفععلن فعلن (وزن ناهمساز)

۳) شاعر در قالب تشبیه تفضیل (مرجّح)، به ترتیب، «روی (چهره)» و «قامت» و «لب» معشوق خود را به «بهشت» و «درخت طوبی» و «جوی کوثر» تشبیه کرده و حتی بر آن‌ها ترجیح و برتری داده است. / مراعات نظیر (تناسب): «روی، قامت، لب»؛ «بهشت، طوبی، کوثر» / لفتونشر مرتب: «روی» و «قامت» و «لب» معشوق، سه «لفت» اند که برای هر کدام، در مصراع دوم، به ترتیب یک «نشر» آمده است. از نظر شاعر، «روی (چهره)» معشوق، همچون «بهشت» است؛ و «قامت» معشوق همچون «طوبی» است؛ و «لب» معشوق همچون «جوی کوثر» است. (لِفا: ۱: روی / لِف: ۲: قامت / لِف: ۳: لب / نشر: ۱: بهشت / نشر: ۲: طوبی / نشر: ۳: کوثر)

۴) مفهوم مشترک بیت سؤال و بیت گزینه «۴»: ترجیح معشوق و زیبایی‌های چشم‌نواز او بر سایر زیبایی‌ها و مظاهر زیبایی (علوم و فنون ادبی (۳) - درس‌های ۳، ۵ و ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۳. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت: بهره‌مندی و حظّ دلدادگان و عاشقان با دیدن چهره زیبای معشوق
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: طلب جلوه‌گری از معشوق؛ نیازمندی عاشق به دیدار معشوق و طلب کردن از او برای رخ نشان دادن و بیرون آمدن از حجاب
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۵۴. گزینه ۳ درست است.

مفهوم بیت اول: برتری معشوق و زیبایی‌های او بر سایر مظاهر زیبایی؛ ترجیح معشوق بر همه کس و همه چیز
مفهوم بیت دوم: حیرت‌زدگی عاشق (شاعر) از زیبایی‌ها و اوصاف معشوق و تعجب او از حیرت نکردن دیگران با دیدن چنین اوصاف خیره‌کننده‌ای
بررسی مفهوم مشترک ابیات در سایر گزینه‌ها:
۱) فنای عارفانه؛ فانی شدن از وجود جسمانی و مادی و بقا یافتن حقیقی؛ زندگی حقیقی در گرو فانی شدن و ترک وجود جسمانی است.

۲) تسلیم شدن در برابر اراده و خواست معشوق؛ راضی بودن در برابر خواست‌ها و مقدّرات خداوند
۴) بی‌اختیار بودن در سرنوشت و امور؛ جبرگرایی؛ آدمی در امور زندگی و حیات و نیز سرنوشت خود هیچ‌گونه اختیار و اراده‌ای ندارد.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس‌های ۱، ۲ و ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۵. گزینه ۴ درست است.

مفهوم بیت: تحمل غم دوری و فراق به امید فرارسیدن روزگار وصال؛ امید به وصال، تحمل غم دوری را آسان می‌سازد.
مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: غم‌پرستی در عشق؛ خوش بودن عاشق به درد عشق؛ غم و اندوه ناشی از عشق برای عاشق لذت‌بخش است.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

جامعه‌شناسی

۵۶. گزینه ۳ درست است.

- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.
- تفسیر دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است.
- تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۲ و ۵، ص ۱۳، ۴۹ و ۵۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۷. گزینه ۴ درست است.

- واسیلی کاندینسکی، خالق نقاشی‌های مدرن انتزاعی است که تفاسیر عمیقی با خود دارند و چیزی که در ظاهر به نظر می‌رسد، نیستند.
- آزمایش فیلیپ زیمباردو در ایجاد یک زندان ساختگی، مثال خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.
- از نظر ماکس وبر جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند.
- برخی از متفکران اجتماعی مانند ویلهلم دیلتای و ماکس وبر مدعی شدند که هرچند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۴ و ۵، ص ۳۹، ۴۸، ۴۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۸. گزینه ۲ درست است.

- بررسی ساختار اجتماعی و پدیده‌های اجتماعی کلان ← جامعه‌شناسی کلان
- علوم تفهمی ← علوم انسانی
- بررسی تمامی ابعاد یک پدیده خاص ← مطالعه موردی
- پرده برداشتن از معناهای نهفته در کنش‌ها ← قوم‌نگاری
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۵، ص ۵۰ و ۵۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۹. گزینه ۱ درست است.

- نگاه از درون به پدیده‌ها ← روش تفسیری «پ»
- کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها ← موضوع تفسیری «ب»
- معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی ← هدف تفسیری «ت»
- تفاوت پدیده اجتماعی و پدیده طبیعی ← موضوع تفهمی - تبیینی «الف»
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۵، ص ۴۸ و ۴۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۰. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:
(۱) رویکرد تفسیری در تقابل با تبیینی به بررسی معنا می‌پردازد و از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور می‌کند.
(۲) قوانین کلی موجودات در فلسفه مورد بررسی قرار می‌گیرد.
(۴) موضوع علوم انسانی عام‌تر از علوم اجتماعی است.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۲ و ۵، ص ۱۲، ۱۳، ۴۶ و ۴۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۱. گزینه ۲ درست است.

الف) بخش اول گزینه‌های (۱) و (۲) درست است. در بخش اول گزینه (۳) بیان دانش علمی نادرست است. گزینه (۴) فقط به دانش علمی اشاره کرده است.
از آنجا که ما انسان‌ها با هم زندگی می‌کنیم، مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان را تولید کنیم. جهان اجتماعی؛ یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۴)
ب) به هر میزان که آرمان‌ها و ارزش‌های والاتر و انگیزه، افراد برای تحقق بخشیدن به آن‌ها قوی‌تر باشد، تغییر مهم‌تری ایجاد خواهد شد. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۴، ص ۳۵)
پ) قفس آهنین به این معناست که اراده و خلاقیت از انسان‌ها گرفته شود. گویا جهان اجتماعی و نظم آن هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد. سه دلیل اصلی آن هم عبارتند از تأکید بیش از اندازه بر نظم اجتماعی، تأکید بیش از اندازه بر ساختارهای اجتماعی و یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی
در گزینه (۳) هم به ساختارها اشاره شده و هم به کنش‌ها. کنش‌ها نقطه مقابل ساختارها است و اگر بر کنش‌های اجتماعی افراد تأکید شود، قفس آهنین نخواهیم داشت. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۴، ص ۳۷)
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳ و ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۲. گزینه ۴ درست است.

مفاهیم مربوط به شهادت‌طلبی ← شوق به حیات جاودانه، عشق به دیدار محبوب، دفاع از دین، مبارزه با ظلم، اقامه حق، مبارزه با باطل
مفاهیم مربوط به فدا کردن جان برای وطن ← دفاع از غرور ملی، میهن‌دوستی، غلبه بر دشمن، کشورگشایی، هیجان
مفاهیم مربوط به خودکشی ← رنج‌گریزی، احساس پوچی، فشارهای اقتصادی، بحران‌های اجتماعی، بحران معنویت
پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد؛ به گونه‌ای که جامعه‌شناسان، روان‌پزشکان، اقتصاددانان، حقوق‌دانان و حتی فیلسوفان را به مطالعه این پدیده و چاره‌اندیشی برای آن واداشت. پاسخ‌های صاحب‌نظران علوم مختلف به چرایی وقوع خودکشی با یکدیگر متفاوت است، علاوه بر این اندیشمندان یک حوزه نیز در این باره نظرات متفاوت و حتی متعارضی ابراز کرده‌اند. برای مثال جامعه‌شناسانی که در تحلیل خودکشی به عوامل اقتصادی مانند فقر، کاهش رفاه عمومی و... توجه کرده‌اند، از سوی برخی دیگر از جامعه‌شناسان با این انتقاد روبه‌رو هستند که نرخ خودکشی در بعضی از کشورها با سطح رفاه عمومی بالا، بیشتر از برخی جوامع با سطح رفاه و شرایط اقتصادی پایین‌تر است. وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌هاست. برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند؛ بنابراین عبارت‌های دوم گزینه‌ها همه درست هستند و پاسخ بخش اول گزینه‌ها مشخص می‌شود.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۵، ص ۴۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۳. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) با اینکه فضای مجازی معنای به روز بودن را در خود دارد؛ ولی سبب می‌شود که فرد کاربر، از زمان و مکان خودش جدا شود، با وجود دسترسی به مطالب زیاد و متنوع، از دسترسی به مطالب مهم محروم گردد، با وجود آزادی و قدرت، تحت کنترل قرار گیرد و با وجود سرگرم شدن، سطحی شود. (درست) (جامعه‌شناسی (۳) - پانویشت درس ۴، ص ۳۹).
(ب) درست (جامعه‌شناسی (۳) - پانویشت درس ۱، ص ۷)
(پ) درست (جامعه‌شناسی (۳) - پانویشت درس ۳، ص ۲۰)
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳ و ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۲) بخش اول و سوم نادرست است؛ کسی که دانش عمومی دارد، نمی‌تواند به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود برسد بلکه فقط کسی که دانش علمی دارد به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۵)
- انسان به مثابه شیء به رویکرد تبیینی (این رویکرد انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد) و انسان به مثابه آگاهی و معنا به رویکرد تفسیری (این رویکرد زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کند). ارتباط دارد.
(۳) بخش اول و دوم نادرست است؛ تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۵)
- ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است ولی نظام اجتماعی خود یک ساختار است. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳، ص ۲۵ و ۲۴)
(۴) بخش دوم و سوم نادرست است. به توضیحات دو قسمت قبل توجه کنید.
(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱ و ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۵. گزینه ۴ درست است.

(پ) دیدگاه دوم در تقابل با رویکرد اول، برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۸)
(ث) رویکرد تفسیری کنش اجتماعی را خشت بنای جامعه می‌داند. رویکرد تبیینی به کنش اجتماعی توجه نداشت و بیش از

اندازه به نظم و ساختارهای اجتماعی تأکید داشت. نادیده گرفتن کنش اجتماعی نقطه ضعف این رویکرد و توجه رویکرد تفسیری به کنش اجتماعی، نقطه قوت این رویکرد است. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۴، ص ۳۳)
 (ت) یکی دیگر از نقطه ضعف‌های رویکرد تبیینی این است، به‌واسطه تأکید بیش از اندازه به نظم و ساختارهای اجتماعی، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳، ص ۲۹)
 (ج) انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد. این نشان می‌دهد که تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی به نظم و ساختارهای اجتماعی نادرست است. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ۳ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۶. گزینه ۱ درست است.

ایجاد جوامع و تاریخ‌های گوناگون در تقابل با نگاه رویکرد تبیینی است. (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳، ص ۲۸، ۲۹ و ۳۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۷. گزینه ۳ درست است.

- علوم انسانی و اجتماعی بومی و اسلامی باید همسو با هویت فرهنگی و ناظر به مسائل جامعه ما باشد و دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست از غلط داشته باشد.

- پاول کله معتقد است در ورای ابهام، رمز و رازی نهفته است که با هنر می‌توان به آن راه یافت.

- معانی متفاوت پدیده‌های اجتماعی هویت آن‌ها را تعیین می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱ و ۵، ص ۷، ۳۹ و ۴۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بخش سوم، فایده علوم اجتماعی است.

(۲ و ۳) بخش دوم فایده علوم طبیعی و بخش سوم، فایده علوم اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۲، ص ۱۳ و ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۹. گزینه ۳ درست است.

- ذخیره دانشی راهنمای زندگی افراد است.

- دو پدیده هم‌تغییر هستند وقتی که بتوان تغییرات یکی از آن‌ها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد.

- به سبب اینکه کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاق و مذهبی با رویکرد تبیینی قابل توضیح نیستند، افرادی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی و اخلاقی دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱، ص ۳ و ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

- همراهی همدلانه، به معنای تأیید کنشگران نیست؛ بلکه به معنای نگاه کردن به مسائل آن‌ها از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌هاست.

- پرسشنامه با پاسخ‌های چندگزینه‌ای، از ابزارهای گردآوری اطلاعات در روش‌های کمی است.

- جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه فیزیک نزدیک شود.

- نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی اجتماعی می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳، ۴ و ۵، ص ۴۰، ۳۹، ۲۶ و ۴۸؛ سطح دشواری: متوسط)

عربی

۷۱. گزینه ۲ درست است.

«بما رحمة: به (برکت) رحمتی» (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

«لینت: نرم‌خو شدی، نرم شدی» فعل ماضی است و همچنین قبلش ادات نفی نیامده است. (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

«لو كُنْتَ: اگر بودی» (ردّ گزینه ۳) / «لأنفصّوا: بی گمان پراکنده می شدند» (ردّ گزینه ۱)
 نکته: حرف «لَ» بر سر فعل ماضی «انْفَصَّوا» معنای تأکیدی دارد و نباید آن را با انواع دیگر «لام» اشتباه گرفت.
 (عربی (۳) - ص ۳۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۲. گزینه ۴ درست است.

«الهدف الأول: اولین گل، گل اول» ضمیر ندارد. (ردّ گزینه ۲)
 حرف «از» در ترجمه ترکیب «دقائق المباراة الابتدائية: دقایق ابتدایی مسابقه» اضافی است. (ردّ گزینه ۳)
 «هم لا يعلمون: درحالی که (حال آنکه) نمی دانستند» جمله حالیه است و فعل مضارع «لا يعلمون» به دلیل وجود فعل ماضی (شَجَّع) در قبل از خود، به صورت «ماضی استمراری» ترجمه می شود نه «مضارع اخباری». (ردّ گزینه ۱)
 (عربی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه ها:

هدف نوبل: هدف نوبل، قصد نوبل (ردّ گزینه ۲ و ۴) (اسم نباید به صورت فعل ترجمه شود) / «كان: بود» (ردّ گزینه ۲) /
 «مجال: زمینه» (ردّ گزینه ۳) / «رؤساء بعض الشركات: رؤسای برخی از شرکت ها» (ردّ گزینه ۳) / «أرادوا استخدام: خواستند
 به کار بگیرند» (ردّ گزینه ۴)
 نکته: بعد از فعل های «أرادَ، قَصَدَ، عَزَمَ و...» می توان مصدر را به صورت مضارع التزامی ترجمه کرد.

(عربی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

«لا يحزّنه: او را ناراحت نکند» ضمیر مفعولی (ه) گرفته؛ پس متعدی و معلوم است.
 ترجمه صحیح: «بی شک انسان موفق کسی است که سخنان کسانی که درباره او با حسادت صحبت می کنند او را ناراحت نکند.»
 نکته: «حَزَنَ (يَحْزُنُ): ناراحت شد» [الازم] را با «حَزَنَ (يَحْزُنُ): ناراحت کرد» [متعدی] اشتباه نگیرید.

(عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه ها:

در گزینه (۱) «يُعَامَلُنَا» به معنای (با ما رفتار کند) است که اشتباه ترجمه شده است.
 در گزینه (۲) خطایی وجود ندارد، در این گزینه «تَضَرَّ» جمله وصفیه است؛ که ماضی استمراری ترجمه شده است؛ چون فعل
 جمله قبل ماضی است (ماضی + مضارع = ماضی استمراری)، در این گزینه «لم تكن» هم معادل «ما كانت» است که در این
 حالت فعل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می شود.

در گزینه (۳) «لای نفی جنس» به معنای (هیچ... نیست یا هیچ... ندارد) است (هیچ تار صوتی ای ندارد).

در گزینه (۴) نیز «كانت» در این جمله به معنای (بود) است و «تَقَضَّم» نیز جمله وصفیه و مضارع است که قبل آن در جمله
 قبلی «كانت» آمده و باید ماضی استمراری ترجمه شود.

(عربی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۶. گزینه ۳ درست است.

حروف مشابه اسم و خبر می گیرند و اسم آن ها یا به شکل اسم ظاهر یا ضمیر متصل می آید و مستقیماً با فعل نمی آیند. (ردّ
 گزینه ۱) «که کسی به من کمک کند: أن يساعدنِي، أن يُعِينَنِي» (ردّ گزینه ۴)

«تواناتر: أَقْدَرُ» (ردّ گزینه ۲)

«درحالی که من تواناترم: و أنا أَقْدَرُ» (ردّ گزینه های ۱ و ۴)

(عربی (۳) - درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۷. گزینه ۴ درست است.

با توجه به معنای عبارت (هیچ خیری در گفتاری نیست مگر همراه عمل) گزینه (۲) درباره سخن و عمل است.
(عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)
ترجمه متن:

هر شخصی که می‌خواهد که زندگی‌اش را بهتر بگرداند، باید عادت‌های جدید کسب کند و بر او لازم است که عادت‌های قدیمی‌اش را که زشت بوده یا برایش زیان آور بوده است، ترک کند. اگر بخواهی که از عادت‌های بدت خلاص شوی، تلاش کن که روتین روزانه را که با عادت بد مرتبط است، تغییر بدهی. فعالیت‌های جایگزینی را که می‌توانی به جای عادت بد به آن‌ها بپردازی، مشخص کن. این کار به تو در تغییر تفکر تو به دور از عادت بد کمک خواهد کرد. در این زمینه مردم یکسان نیستند. برای مثال برخی را می‌بینیم که تصاویر ورزشکاران مشهور را از تلویزیون می‌بینند و به دیدن آن اکتفا می‌کنند، اما برخی تصاویرشان را بر دیوار اتاقشان آویزان می‌کنند و از آن‌ها دفاع می‌کنند، بدون اینکه بکشند مانند آنان باشند. پس هر دو گروه ورزشکار نیستند، زیرا کسی که ورزش را منظم تمرین کند درحالی‌که از فواید آن بهره‌برد، ورزشکار واقعی است؛ بنابراین همگی مسئول هستیم درباره چیزی که برای ما رخ می‌دهد.

۷۸. گزینه ۲ درست است.

از متن چه می‌فهمیم؟ می‌فهمیم که «از عادت‌ها آنچه را به ما سود می‌رساند انتخاب کنیم، نه آنچه به ما زیان می‌رساند».
ترجمه سایر گزینه‌ها:

- (۱) سعی کنیم در حالی که برای رسیدن به اهدافمان بکوشیم.
 - (۳) به شکل منظم به ورزش بپردازیم؛ زیرا آن بسیار مفید است.
 - (۴) از آنچه روزانه به آن اقدام می‌کنیم، مراقبت و مواظبت کنیم.
- (عربی (۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۹. گزینه ۳ درست است.

هر کس در گرو اعمالی است که انجام می‌دهد (این جمله در متن آمده است که هر کس مسئول عادت‌های خود است).
ترجمه عبارت‌ها:

- (۱) انسان جز آنچه را که با تلاش به دست آورده، ندارد.
 - (۲) خدا برای هر چیزی اندازه‌ای قرار داده است.
 - (۳) هر نفسی در گرو چیزی است که انجام داده است (هر کسی در گرو دستاورد خویش است).
 - (۴) قطعاً با سختی آسانی است.
- (عربی (۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۰. گزینه ۴ درست است.

بر شما لازم است که تمرین‌هایی را انجام دهید که به شما فایده می‌رساند.
ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) انجام دهید - متناسب - سودمند (بر شما لازم است که تمرین‌های متناسب، سودمند هستند) در جای خالی سوم به فعل نیاز داریم.
 - (۲) انجام دهید - مناسب - مفید
 - (۳) بپردازید - بسیار - تناسب دارد «التَّمارین» با فعل «تتناسبون» سازگاری ندارد.
 - (۴) انجام دهید - که - فایده دارد «بر شما لازم است که تمرین‌هایی را انجام دهید که فایده دارد».
- (عربی (۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۱. گزینه ۴ درست است.

«الریاضیین» مضاف‌الیه و مجرور است؛ پس صفت آن نیز مجرور است نه منصوب.
(عربی (۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۲. گزینه ۴ درست است.

دقت کنید که معادل عربی «أما» در کتاب درسی «لكنَّ و لكنَّ» هستند که اولی از حروف مشبَّهة بالفعل است و می‌دانیم که بعد از حروف مشبَّهة بالفعل بلافاصله فعل نمی‌آید. در نتیجه «لكنَّ» در گزینه (۴) با توجه به اینکه بلافاصله بعد از آن فعل آمده است، اشتباه هست و باید «لكنَّ» باشد.
(عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۳. گزینه ۳ درست است.

«صدیقی» در اصل «صدیقین + ضمیر ی» بوده که حرف «نون» (ن) از انتهای «صدیقین» (اسم مثنی) به دلیل اضافه شدن به ضمیر «ی» حذف شده است و دو حرف «ی» در هم ادغام و به شکل «ی» مشدّد (تشدیددار) تبدیل شدند.
بنابراین چون «صدیقین» را به شکل «منصوب» داریم، در جای خالی اول فقط یکی از حروف مشبَّهة بالفعل (إنَّ، لیتَ یا لعلَّ) می‌تواند بیاید (چون اسم آن‌ها منصوب است). ولی «إنَّما» نمی‌تواند بیاید (چون حرف مشبَّهة بالفعل نیست و اسم پس از آن مبتدا و مرفوع است) (ردّ گزینه ۲)

در جای خالی دوم، به «خبر حرف مشبَّهة بالفعل» نیاز داریم که باید «مرفوع» باشد نه «منصوب» (ردّ گزینه ۴)، ضمناً باید در «تعداد» با اسم خود (صدیقین) که مثنی است مطابقت کند. (ردّ گزینه ۱)
در جای خالی سوم، «حال» می‌آید که باید از نظر «تعداد» با مرجع خود (صدیقین) که مثنی است مطابقت کند. (ردّ گزینه ۱)، ضمناً در جمله‌ی حالیه که متشکل از «مبتدا + خبر» است، خبر باید مرفوع باشد نه منصوب. (ردّ گزینه ۴)
(عربی (۳) ترکیبی - درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۴. گزینه ۲ درست است.

ترجمه عبارت: «دوستم در سفر به شدت زخمی شد. پس او را با ترس و نگرانی به بیمارستان رساندیم درحالی‌که پدرش را نسبت به حالش آگاه قرار دادیم. یکی از پرستاران بیمارستان با تعجب از ما پرسید: چرا نگرانید؟ حالش به سرعت خوب خواهد شد. بعد از چند روز دوستم با خوشحالی به مدرسه برگشت در حالی‌که دانش‌آموزان با مهربانی از او استقبال کردند.»
«خائفین»، «قلقین»، «نحن جعلنا...»، «مسرورة» و «الطّالبات استقبلنّها» حال هستند.
دقت کنید «بشدة»، «بتعجب»، «بسرعة» و «بعطوفة» جار و مجرور هستند نه حال.
ضمناً «عالماً» مفعول دوم برای فعل دو مفعولی «جعل» است و «مضطربین» خبر فعل ناقصه (تکونان) می‌باشد.
(عربی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۵. گزینه ۲ درست است.

در گزینه (۱) «لا» برای نفی مضارع است و علت حذف نون نیز «أن» ناصبه است که پیش از «لا» آمده است. (هرگاه آن، حتّی و لکی بر سر «لا» بیاید حتماً آن «لا» نافییه است نه ناهیه.
در گزینه (۲) «لا یتکلّمن» هم می‌تواند به صورت نفی و هم نهی (حرف نمی‌زنند - نباید حرف بزنند) ترجمه شود، دقت کنیم که نون جمع مؤنث (ن) هیچگاه حذف نمی‌شود.
در گزینه (۳) «لا»ی اول برای نهی است و دومی نیز برای نفی مضارع است و هیچ‌یک به تنهایی نمی‌تواند هم معنای نفی و هم نهی بدهد.
در گزینه (۴) نیز «لا» برای نفی جنس است و بر سر اسم (مصدرها اسم اند) آمده است نه فعل.
(عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

تاریخ

۸۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) رئیس دارالترجمه همایونی محمدحسن خان اعتمادالسلطنه است.

۳) عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه بود.

۴) در زمان ناصرالدین شاه دارالترجمه همایونی تأسیس شد.

(تاریخ (۳) - درس ۱، ص ۳ و ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۷. گزینه ۴ درست است.

سقوط اصفهان و فروپاشی حکومت صفویان در سال ۱۷۲۳ م. بوده است.

با مرگ لطفعلی خان در سال ۱۷۹۴ م. سلسله زندیه منقرض شد. بنابراین دوره مورد نظر شامل دوران حکومت سلسله‌های افشار و زند می‌باشد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

۱) جنگ‌های ایران و روس، مربوط به دوران فتحعلی شاه قاجار است.

۲) سلطنت شاه‌عباس، مربوط به قبل از این دوران است.

۳) آغاز پادشاهی فتحعلی شاه بعد از این دوره بوده است.

(تاریخ (۳) - درس ۲، ص ۱۷ تا ۲۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

پ) تحریکات فرانسویان در آغاز جنگ مؤثر بود، نه اسپانیایی‌ها.

ت) ایالات متحده در پایان سده ۱۹ م. به پیشرفت‌های وسیع دست یافت.

(تاریخ (۳) - درس ۲، ص ۲۶ و ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۹. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) ارتش ایللیاتی قاجار در جنگ با ارتش‌های اروپایی و به‌خصوص ارتش روسیه، که حرفه‌ای، و آموزش‌دیده و مجهز به سلاح‌های آتشین جدید بود، ناکارآمدی خود را نشان داد.

پ) ناصرالدین شاه امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای با عنوان بریگاد قزاق را به روسیه واگذار کرد.

(تاریخ (۳) - درس ۳، ص ۴۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۰. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) روسیه در رقابت با انگلستان امتیازات اقتصادی و سیاسی متعددی مانند تأسیس بانک استقراضی، شیلات شمال و تأسیس نیروی قزاق را گرفت.

ب) روابط دو کشور ایران و فرانسه فراز و نشیب‌های زیادی داشت و در حوزه قراردادهای بازرگانی و همکاری‌های فرهنگی، به‌خصوص در زمینه واگذاری امتیاز کاوش‌های باستانی‌شناختی، ادامه یافت.

پ) دولت انگلستان کوشید با اعزام سفیران کارکشته به ایران و امضای معاهدات مجمل و مفصل، نفوذ سیاسی و اقتصادی خود را در میهن ما گسترش دهد.

(تاریخ (۳) - درس ۳، ص ۴۳، ۴۴ و ۴۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) میرزا احسن رشدیه یکی از شخصیت‌های فرهنگی عصر قاجار بود که برای تأسیس مدرسه‌های جدید به‌ویژه در دوره تحصیلی ابتدایی در شهرهای مختلف ایران بسیار تلاش کرد و در این راه رنج‌ها و سختی‌های فراوان کشید.

پ) در دوره قاجار، برخی از زنان فاضل نیز در تأسیس مدارس جدید مشارکت داشتند. از جمله این زنان می‌توان به بی‌بی خانم استرآبادی اشاره کرد که مدرسه دوشیزگان را به منظور تحصیل دختران در تهران تأسیس کرد (۱۲۸۵ ش).

(تاریخ (۳) - درس ۴، ص ۵۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) نهضت مشروطه، جنبش سیاسی و اجتماعی گسترده و قدرتمندی بود که در زمان مظفردالدین‌شاه به وقوع پیوست. آرمان و هدف این نهضت این بود که آزادی، عدالت و استقلال از بیگانه را در کشور برقرار سازد.

(ب) ضعف حکومت قاجار در زمان گسترش استعمارگرهای اروپاییان و همچنین طمع‌ورزی و فساد مالی درباریان، زمینه سلطه بیگانگان بر مملکت را فراهم کرده بود. بارزترین نتیجه این وضعیت، امتیازهای متعددی بود که به خارجی‌ان داده می‌شد.

(پ) امتیاز کاپیتولاسیون در عهدنامه ترکمانچای به روسیه داده شد.

(ت) در نتیجه یک قرن مبارزه و بیدادگری، ارتباط منظمی میان علما و مردم به‌وجود آمد و زمینه پیدایش حرکتی فکری به رهبری عالمان دینی فراهم شد.

(تاریخ (۳) - درس ۵، ص ۶۱ و ۶۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) نادرست است؛ زیرا مرجعیت شیعه در جریان نهضت تحریم تنباکو خط بطلانی بر مطلق بودن قدرت شاه کشید.

(ب) نادرست است؛ زیرا اولین نشانه‌های اندیشه‌های نوین، در سفرنامه‌های عهد قاجار مشاهده می‌شود. سفرنامه میرزا صالح شیرازی - از اولین دانشجویان اعزامی به خارج - از معروف‌ترین این آثار است.

(تاریخ (۳) - درس ۵، ص ۶۲، ۶۳، ۶۵، ۶۶ و ۶۷؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۹۴. گزینه ۲ درست است.

مردم بسیاری از کشورهای مستعمره در «آسیا»، آفریقا و آمریکای لاتین در قرن ۱۹ و نیمه اول قرن ۲۰ در برابر سلطه استعمارگران بر سرزمین‌شان مقاومت کرده یا جنبش‌های اعتراضی به راه انداختند. قیام مهدیون در سودان به رهبری مهدی سودانی در مقابل انگلیس، مبارزات مردم الجزایر به فرماندهی امیر عبدالقادر بر ضد ارتش فرانسه، اتحاد مسلمانان و هندوها بر ضد استعمار در هند به رهبری مهاتما گاندی و جنبش استقلال‌طلبانه مردم آمریکای لاتین به رهبری سیمون بولیوار نمونه‌هایی از مبارزه مردم در سرزمین‌های تحت سلطه استعمار بود.

(تاریخ (۳) - درس ۶، ص ۷۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت نادرست:

(پ) تا حدود اواسط قرن ۱۹ م ایتالیا کشوری چندپاره بود که بر هر قسمت آن، خاندان‌های مختلف، پاپ‌ها و یا کشورهای همسایه (اتریش، فرانسه) حکومت می‌کردند. در نیمه دوم این قرن، ملی‌گرایان ایتالیایی قیام کردند و با استفاده از رقابتی که میان اتریش و فرانسه وجود داشت، موفق شدند ایتالیا را متحد کنند و تحت حاکمیت ملی و مستقلی درآوردند.

(تاریخ (۳) - درس ۶، ص ۸۱، ۸۲ و ۸۰؛ سطح دشواری: متوسط)

جغرافیا

۹۶. گزینه ۴ درست است.

به‌طور کلی، مادرشهر (متروپل) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. این شهر ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد که مرکز حکومتی، مذهبی و تجاری است و از این جنبه‌ها به سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد.

(جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۱۲ و ۱۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۷. گزینه ۱ درست است.

هر چند هر دو مورد گزینه (۱) از علل افزایش جمعیت شهری در جریان بوده‌اند، اما علل رشد شهرنشینی سریع از سال ۱۳۳۵ به بعد نیستند علل شهرنشینی سریع عبارتند از: اصلاحات ارضی و سرمایه‌گذاری درآمد نفتی در شهرها توسط دولت.

(جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۱۹ و ۲۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۸. گزینه ۳ درست است.

سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر است، اما سطح شهرنشینی با سایر نواحی متفاوت و از آن‌ها کمتر است. (جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۹. گزینه ۴ درست است.

امروزه تحقق «شهر پایدار» هدف اصلی مدیران و برنامه‌ریزان شهری است. بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، از جمله نهادهایی بود که در سال ۱۳۵۸ با هدف تأمین مسکن محرومان، به‌ویژه روستاییان تشکیل شد. تهیه و اجرای «طرح‌های هادی روستایی» از وظایف مهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است. (جغرافیا (۳) - درس ۲، ص ۲۸ و ۳۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) صاحب‌نظران معتقدند که در طراحی مبلمان شهری باید به فرهنگ و هنر بومی و ملی توجه کرد، همچنین به نیازهای معلولان و جانبازان و سالخورده‌گان توجه شود؛ مانند طراحی خط بساوایی و رمپ عبور ویلچر
ب) آمایش سرزمین عبارت است از سامان دادن و نظم بخشیدن به فضای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح زمین
پ) در آمایش سرزمین توزیع متوازن جمعیت صورت می‌گیرد؛ یعنی از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری می‌شود. (جغرافیا (۳) - درس ۲، ص ۲۶، ۳۳، ۳۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- کاربردهای GIS عبارت است از: برنامه‌ریزی و مدیریت شهرها و روستاها، کاربری زمین، آمایش سرزمین، مدیریت منابع طبیعی، مکان‌یابی شهرک‌ها و صنایع، کشاورزی، معادن، محیط‌زیست، مخاطرات محیطی، عمران، شبکه‌های حمل‌ونقل، نقشه‌برداری، امور نظامی و دفاعی، شبکه‌های بهداشت و درمان و کسب‌وکار و تجارت.
- قابلیت‌های GIS:

- ۱ - طبقه‌بندی و ترکیب داده‌ها و اطلاعات در قالب لایه‌هایی جداگانه براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های مورد نظر
- ۲ - قابلیت دسته‌بندی و برقراری ارتباط منطقی و ریاضی بین انواع اطلاعات
- ۳ - امکان به روز کردن اطلاعات در همه بخش‌ها
- ۴ - توان محاسبات آماری و ریاضی
- ۵ - مکان‌یابی

(جغرافیا (۳) - درس ۲، ص ۳۸ و ۳۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۲. گزینه ۳ درست است.

فعالیت‌های اقتصادی، تولید و توزیع و تجارت به شدت به شبکه‌های حمل‌ونقل وابسته‌اند. گردشگری نیز به‌عنوان یک فعالیت اقتصادی مهم در کشورها به زیرساخت‌های حمل‌ونقل نیاز دارد.
بررسی عبارت‌های نادرست:

- ۱ و ۴) اهمیت اجتماعی حمل‌ونقل: مردم برای جابه‌جا شدن بین محل کار و سکونت، شرکت در فعالیت‌های اجتماعی، هنری و فرهنگی و امور تفریحی و گذران اوقات فراغت، دسترسی به مراکز درمانی و بهداشتی و آموزشی، ارتباط و تبادل فرهنگی بین نواحی مختلف به حمل‌ونقل مناسب نیاز دارند.
- ۲) به نقش حمل‌ونقل و اهمیت زیست‌محیطی آن می‌پردازد. (جغرافیا (۳) - درس ۳، ص ۴۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

دومین تحول، تولید و گسترش کشتی‌های کانتینر بود. قبل از تولید کانتینرها، کشتی‌ها زمان زیادی در بندرها برای تخلیه و بارگیری توقف می‌کردند. کانتینرها که از نظر اندازه استانداردهای مشخصی دارند، سرعت جابه‌جایی و تخلیه کالاها را افزایش می‌دهند. همچنین قرار گرفتن کالاها در محفظه‌های خاص و وجود برچسب‌هایی با مشخصات کالاها در روی کانتینرها، مدیریت و انبارداری محموله‌ها را آسان‌تر می‌کند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

تولید کشتی‌های رو - رو هزینه تخلیه و بارگیری را کاهش می‌دهد. (ردّ گزینه ۲ و ۴)

یکی از کاربردهای مهم کشتی‌های رو - رو حمل خودروهایی صادراتی از کشورهای سازنده به سایر کشورهاست. (ردّ گزینه ۳)
(جغرافیا (۳) - درس ۳، ص ۴۲، ۴۸، ۴۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

با کشف و استخراج نفت و استفاده از آن به‌جای زغال‌سنگ، سرعت و کارایی وسایل حمل‌ونقل بیشتر شد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) ایالات متحده آمریکا دارای گسترده‌ترین و طولانی‌ترین شبکه ریلی در جهان است که ۸۰ درصد آن به حمل بار، اختصاص دارد.

(۲) در روند تولید قطار، لوکوموتیوهای بخاری به تدریج جای خود را به لوکوموتیوهای دیزلی دادند.

(۳) با ورود به عصر خودروها، جاده‌های خاکی به جاده‌های آسفالتی تبدیل شدند و فضای جغرافیایی را تغییر دادند.

(جغرافیا (۳) - درس ۳، ص ۵۷، ۵۳، ۵۵، ۵۳، ۴۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) حمل‌ونقل ریلی برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است و هزینه‌های حوادث پایانه نیز در آن متوسط برآورده می‌شود.

(ب) حمل‌ونقل هوایی امنیت بسیار زیادی دارد و سوانح آن نسبت به تعداد پروازها بسیار اندک است. با این حال، کنترل ایمنی آن به دقت و مراقبت زیاد نیاز دارد.

(پ) حمل‌ونقل لوله‌ای برای انتقال نفت خام و فرآورده‌های نفتی، گاز و مواد پتروشیمی است که در داخل یک کشور یا بین کشورها صورت می‌گیرد.

(ت) از کشتی‌های فله‌بر برای جابه‌جایی کالاهایی مانند نفت و گاز و مواد معدنی، مواد پتروشیمی و غلات استفاده می‌شود. (حمل‌ونقل دریایی)
(جغرافیا (۳) - درس ۳، ص ۵۷، ۵۵، ۵۳، ۴۸؛ سطح دشواری: متوسط)

منطق و فلسفه

۱۰۶. گزینه ۱ درست است.

استلزام یعنی پیش‌فرض و دلیل؛ بنابراین وقتی گفته می‌شود، تغایر وجود و ماهیت، مستلزم چیست، باید به دنبال پیش‌فرض‌ها و دلایل آن بود که بر این اساس، گزینه (۱) درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) لازمه تغایر وجود و ماهیت و پیامد آن است. (ردّ گزینه)

(۳) پیامد و لازمه تغایر وجود و ماهیت است. (ردّ گزینه)

(۴) معنای تغایر وجود و ماهیت است. (ردّ گزینه)

(فلسفه (۲) - درس ۱، ص ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

(۱) چون هشت، ذاتی زوج نیست؛ پس حملش بر آن، نیازمند دلیل است. (ردّ گزینه)

(۲) چون سیب، ذاتی میوه نیست؛ پس حملش بر آن، نیازمند دلیل است. (ردّ گزینه)

(۳) چون آسیایی، ذاتی انسان نیست؛ پس حملش بر آن، نیازمند دلیل است. (ردّ گزینه)

(۴) واجب‌بالذات، ذاتی خدا است و عین آن می‌باشد؛ پس حملش بر آن، نیازمند دلیل نیست. (گزینه درست)

(فلسفه (۲) - درس ۱، ص ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۸. گزینه ۳ درست است.

گزینه درست:

- (۳) که دربرگیرنده تمامی انواع ممتنع‌الوجود می‌باشد؛ درست است.
چون در صورت سؤال مشخص نشده است که ممتنع‌بالذات مد نظر است یا ممتنع‌بالغیر پس باید به دنبال گزینه‌ای بود که شامل هر دو نوع ممتنع‌الوجود بشود. بنابراین گزینه (۱) چون فقط شامل ممتنع‌بالغیر است. (ردّ گزینه)،
(۲) چون فقط شامل ممتنع‌بالذات است (ردّ گزینه)
(۴) چون بخش اولش شامل ممتنع‌بالغیر است و بخش دومش شامل ممتنع‌بالذات است. (ردّ گزینه)
(فلسفه (۲) - درس ۲، ص ۱۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۹. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) شباهت دکارت معتقد است مصادیق علت و معلول علاوه بر حس و تجربه با عقل نیز درک می‌شود و هیوم اساساً در مورد وجود علت در جهان خارج، ندانم‌گرا است. (ردّ گزینه)
(۲) شباهت شکل طبیعی در اینجا به معنی بدون نیاز به آموزش و غیرارادی است که تمام فلاسفه از جمله دکارت و هیوم، درک علیت را طبیعی می‌دانند. (گزینه درست)
(۳) شباهت دیدگاهشان از این جهت که علیت با تجربه درک نمی‌شود، شبیه ابن‌سینا است. (ردّ گزینه)
(۴) هیوم در مورد وجود خارجی علیت و لوازمش، ندانم‌گرا است. شباهت (ردّ گزینه)
(فلسفه (۲) - درس ۳، ص ۱۷ و ۱۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

- لازمه اولیه اینکه چیزی خودبه‌خود پدید آید، اجتماع نقیضین است؛ یعنی یک چیز همزمان هم باشد و هم نباشد. (دلیل درستی گزینه (۱)) بنابراین اینکه هر پدیده‌ای نیازمند علت نباشد و انکار خداوند لازمه ثانویه آن است. (ردّ گزینه ۳ و ۲)
وجود ذهن از همان آغاز، پیش‌فرض و پیش‌نیاز درک این است که چیزی خودبه‌خود به وجود آید. (ردّ گزینه ۴)
(فلسفه (۲) - درس ۳، ص ۱۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) منطبق با معنای اول اتفاق است؛ زیرا علت ناقصه، شرط لازم برای معلول هست اما کافی نیست. (ردّ گزینه)
(۲) منطبق با معنای اول اتفاق است، زیرا با وجود علت تامه، وجود معلول ضرورت می‌یابد. (ردّ گزینه)
(۳) علت ناقصه شرط لازم وجود معلول هست اما شرط کافی نیست؛ پس با وجودش، وجود معلول ضرورت نمی‌یابد. (گزینه درست)
(۴) منطبق با معنای اول اتفاق است؛ زیرا با وجود علت تامه، وجود معلول ضرورت می‌یابد و لحظه‌ای تخلف امکان‌پذیر نیست. (ردّ گزینه)
(فلسفه (۲) - درس ۴، ص ۲۵ و ۲۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) پذیرفتن سنخیت (انکار معنای دوم اتفاق)، تاثیری در انکار هدف‌مندی جهان و قبول معنای سوم اتفاق ندارد. (ردّ گزینه)
(۲) اتفاق در معنای چهارم، یعنی حوادث پیش‌بینی‌نشده نه پیش‌بینی‌ناپذیر! اساساً در جهان طبیعت هر حادثه‌ای ذاتاً پیش‌بینی‌پذیر است. (ردّ گزینه)
(۳) رسیدن آب به صد درجه و جوش نیامدنش، انکار اصل وجوب و منطبق با معنای اول اتفاق است؛ اما از آنجا که هر کس معنای اول اتفاق را بپذیرد ناچار است معنای دوم و سوم را نیز بپذیرد، پس منطبق با معنای دوم و سوم اتفاق نیز هست. (گزینه درست)
(۴) تلاش، علت تامه رسیدن به هدف نیست و عوامل دیگری نیز دخیل هستند؛ پس با وجود تلاش، تحقق معلول یعنی هدف، ضرورت نمی‌یابد. (ردّ گزینه)
(فلسفه (۲) - درس ۴، سطح دشواری: متوسط)

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

افلاطون با نظریه مثال خیر قصد دارد ساختار آفرینش را براساس شباهت به مثال خیر نشان دهد. پس هرچه موجودات به او شبیه‌تر باشند، به او نزدیک‌تر هستند. (دلیل درستی گزینه (۱))
 مثال خیر، خالق نیست و صرفاً اشاره به مقام ذات خداوند دارد. (ردّ گزینه (۲) و (۳))
 خداوند، فطرت به معنای ساختار آفرینش ندارد. (ردّ گزینه (۴))
 (فلسفه (۲) - درس ۵، ص ۳۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۴. گزینه ۱ درست است.

برهان درجات کمال ارسطو، ذات خداوند را به‌عنوان کامل‌ترین موجود اثبات می‌کند (دلیل درستی گزینه (۱)) و در مورد خالقیت خداوند (ردّ گزینه‌های (۲) و (۳)) و نیاز موجودات به او صحبتی نمی‌کند. (ردّ گزینه (۴))
 دقت کنید که بنابر برهان درجات کمال، خداوند معیار مقایسه و شناخت درجه کمال موجودات است نه نیازمندی موجودات به او.
 (فلسفه (۲) - درس ۵، ص ۳۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۵. گزینه ۲ درست است.

استلزام به معنای پیش‌فرض و دلیل یک امر است؛ بنابراین گزینه‌های (۱) و (۴) که مقدمات برهان کانت هستند و گزینه (۳) که نتیجه برهان اوست؛ نمی‌توانند پاسخ سؤال باشند و تنها گزینه (۲) درست است که دلیل استفاده کانت از برهان اخلاقی و عقل عملی را در اثبات خداوند بیان می‌کند.
 (فلسفه (۲) - درس ۵، ص ۳۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۶. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) هر دو معتقدند، خداوند را با براهین عقل نظری مثل نظم، علیت و وجود و امکان نمی‌توان اثبات کرد. (گزینه درست)
 (۲) هیوم در مورد معناداری زندگی سخنی نگفته است اما کرکگور، معناداری زندگی را وابسته به پذیرش خداوند می‌داند. (ردّ گزینه)
 (۳) هیوم در مورد وجود یا عدم وجود خداوند؛ ندانم‌گرا است؛ یعنی معتقد است هیچ برهانی در اثبات خدا وجود ندارد، پس نمی‌توان با قاطعیت در مورد وجود یا عدمش چیزی گفت. (ردّ گزینه)
 (۴) کرکگور خداوند را قبول دارد و از طریق ایمان وجودش را می‌پذیرد. (ردّ گزینه)
 (فلسفه (۲) - درس ۵، ص ۳۷ و ۳۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۷. گزینه ۴ درست است.

(۱) ابطال تسلسل علل جزو مقدمات برهان فارابی علی فارابی است. (ردّ گزینه)
 (۲) نتیجه برهان فارابی اثبات خداوند به‌عنوان علّة‌العلل است. (ردّ گزینه)
 (۳) برهان فارابی کاملاً عقلی است و بنابر متن کتاب ارتقاءبخش برهان حرکت ارسطو است. (ردّ گزینه)
 (۴) مقدمه اولش، وجود امور معلول در جهان است، ضمن اینکه اصل علیت یعنی نیازمندی معلول‌ها به علت نه موجودات به علت. (گزینه درست)
 (فلسفه (۲) - درس ۶، ص ۴۴ و ۴۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۸. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) شبیه برهان علی فارابی و برهان او در ردّ تسلسل علل است که براساس آن وجود هر معلولی وابسته به علت مقدم بر اوست. (ردّ گزینه)
 (۲) شبیه برهان امکان فقری ملاصدرا است که براساس آن، موجودات مانند معنای حروف، هیچ، وجه استقلالی ندارند و عین نیازمندی به غیر هستند. (ردّ گزینه)
 (۳) شبیه برهان وجود و امکان است که ممکن‌الوجودات (کلمات) نسبت به وجود و عدم مساوی هستند (بودن یا نبودن در متن) و نیازمند علتی خارج از دایره ممکن‌الوجودات برای وجود هستند. (نویسنده) (گزینه درست)
 (۴) شبیه برهان علی فارابی و برهان او در ردّ تسلسل علل است که براساس آن وجود هر معلولی وابسته به علت مقدم بر اوست. (ردّ گزینه)
 (فلسفه (۲) - درس ۶، ص ۱۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۹. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) نتیجه مقدمات برهان ملاصدرا در اثبات خداوند است. (ردّ گزینه)
 - ۲) مقدمه برهان ملاصدرا در اثبات خداوند است. (ردّ گزینه)
 - ۳) مقدمه برهان ملاصدرا در اثبات خداوند است. (ردّ گزینه)
 - ۴) پیامد و لازمه برهان ملاصدرا در اثبات خداوند است. (گزینه درست)
- دقت کنید که گزینه (۲) با (۴) متفاوت است. گزینه (۲) صحبت از نیاز به غیر می‌کند (قبل اثبات خداوند) و گزینه (۴) صحبت از نیاز به خداوند می‌کند. (بعد اثبات خداوند و به‌عنوان پیامد برهان)
- (فلسفه (۲) - درس ۶، ص ۴۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) از جنس امیال است. (ردّ گزینه)
 - ۲) در فطرت ممکنات است نه تمام موجودات از جمله خداوند. (ردّ گزینه)
 - ۳) سود و فایده‌اش بقای ممکنات است. (ردّ گزینه)
 - ۴) شامل اشتیاق به کمالات و گریز از بدی‌ها است. (گزینه درست)
- (فلسفه (۲) - درس ۶، ص ۴۸؛ سطح دشواری: متوسط)

روان‌شناسی

۱۲۱. گزینه ۳ درست است.

- در جست‌وجوی چیزی بودن باعث می‌شود تا روش علمی، هدفمند باشد.
 - دانشمند با طرح مسئله، موقعیت‌های ناشناخته و مجهول را شناسایی می‌کند.
 - عبارت مطرح‌شده، فرضیه نیست؛ زیرا کلمه شاید دارد یعنی خردمندانه محسوب نمی‌شود. پس تأییدش آن را تبدیل به اصل نمی‌کند.
 - عبارت آخر درست است؛ زیرا سه متغیر انگیزه، اعتمادبه‌نفس و پیشرفت تحصیلی متغیر قابل اندازه‌گیری محسوب می‌شوند.
- (درس ۱، ص ۱۲، ۱۷ و ۱۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۲. گزینه ۱ درست است.

- هدف اول تحقیق: توصیف ← بیان ویژگی‌های یک پدیده، در اینجا بیان ویژگی‌های افرادی که به معنویت اعتقاد ندارند.
- هدف سوم تحقیق: پیش‌بینی ← در اینجا بررسی آینده زندگی افرادی که عدم اعتقاد به معنویت دارند و شرایط سختی را می‌گذارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) هدف دوم (تبیین) - هدف چهارم (کنترل)
 - ۳) هدف دوم (تبیین) - هدف سوم (پیش‌بینی)
 - ۴) هدف اول (توصیف) - هدف چهارم (کنترل)
- (درس ۱، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۳. گزینه ۳ درست است.

- فعالیت‌های قابل مشاهده رفتار هستند؛ مانند فشار آوردن دندان‌ها روی هم و آماده کردن غذا (عبارت دوم و سوم)
 - فعالیت‌های غیرقابل مشاهده مستقیم و قابل استنباط از روی نتایج آن‌ها، شناخت یا فرآیندهای ذهنی هستند؛ مانند (خون به جوش آمدن، کنایه از عصبانیت درونی)، (یادآوری خاطرات که مربوط به حافظه است) و (قضاوت). یعنی سه عبارت اول، چهارم و پنجم.
- (درس ۱، ص ۲۰ و ۲۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۴. گزینه ۲ درست است.

زمانی که شرکت کنندگان زیاد باشند و هدف نظرسنجی و پرسیدن از خود افراد در مورد افکار یا رفتار آنها باشد، بهترین روش جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بررسی نحوه تعامل ← مشاهده

(۳) بررسی تاریخچه و سوابق بیماری روانی ← مصاحبه

(۴) اندازه‌گیری و سنجش ← آزمون

(درس ۱، ص ۲۷ و ۲۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

عبارت اول ← فراحافظه ← نوجوانی ← ۱۲ تا ۲۰ ساله

عبارت دوم ← بازی گروهی ← دوره دبستان ← ۷ تا ۱۲ ساله

عبارت سوم ← ایستادن مستقل ← ۱۱ تا ۱۴ ماهگی

عبارت چهارم ← پردازش ادراکی ← عموماً قبل از دبستان (۲ تا ۷ ساله)

(درس ۲، ص ۴۴ و ۴۷ و ۴۸ و ۵۱ و ۵۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۶. گزینه ۲ درست است.

عبارت اول ← تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی نوجوانی باعث تحریک‌پذیری هیجانی نوجوان می‌شود.

عبارت دوم ← نوجوانان برخلاف کودکان، قادر به ظرفیت‌سازی حافظه خود هستند.

عبارت سوم درست است.

عبارت چهارم ← عضو شدن در گروه بسیج ← ویژگی اجتماعی هویت

(درس ۲، ص ۵۶ تا ۵۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۷. گزینه ۴ درست است.

هر سه گزینه ۱ و ۲ و ۳ به رشد درک اخلاقی مربوط می‌شوند، اما گزینه (۴) به رشد اجتماعی یعنی ویژگی اجتماعی هویت مربوط می‌شود (انتخاب شغل).

(درس ۲، ص ۵۹ و ۶۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲۸. گزینه ۳ درست است.

عاطفه و امیر غیرهم‌جنس هستند؛ پس حتماً ناهمسان هستند (زیرا دوقلوهای همسان نمی‌توانند غیرهم‌جنس باشند). اما پسرخاله‌هایشان که هر دو پسر هستند، می‌توانند همسان یا ناهمسان باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عاطفه و امیر نمی‌توانند همسان باشند؛ زیرا غیر هم‌جنس هستند، اما پسر خاله‌هایشان می‌توانند همسان یا ناهمسان باشند.

(۲) عاطفه و امیر نمی‌توانند همسان باشند.

(۴) پسرخاله‌های عاطفه و امیر می‌توانند همسان یا ناهمسان باشند.

(درس ۲، ص ۴۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۹. گزینه ۴ درست است.

- تحریک اندام‌های حسی، موجب احساس می‌شود.

- احساس به حیات موجودات زنده کمک می‌کند.

- جبران حسی یعنی در صورت فقدان یک حس، سایر حس‌ها به کمک فرد می‌آید (مثل قوی بودن حس بویایی در افراد نابینا)

- اما محرومیت حسی یعنی شرایطی که در آن هیچ گیرنده‌ای تحریک نشود.

بررسی سایر موارد:

تعبیر و تفسیر محرک‌های توجه‌شده ← ادراک - محرومیت حسی ← شکنجه، آزارنده و غیرقابل تحمل

دریافت چندحسی ← لذت‌بخش - انتخاب محرک خاص از بین محرک‌های مختلف (توجه) دریافت چندحسی نسبت به دریافت تک‌حسی کارآمدتر است.

هر چیزی که گیرنده‌های حسی را تحریک کند ← محرک - در محرومیت حسی هیچ گیرنده‌ای تحریک نمی‌شود.
(درس ۳، ص ۶۹ و ۷۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۰. گزینه ۲ درست است.

هدفمندی و اهمیت به آن ← درگیری و انگیزتگی ذهنی ← مانع خوگیری یا باعث ایجاد تمرکز
مطالعه کتاب پرنقش و رنگ و متنوع ← تغییرات درونی محرک‌ها ← مانع خوگیری یا باعث ایجاد تمرکز
مطالعه بی‌وقفه ← یکنواختی و ثبات نسبی ← باعث خوگیری یا مانع تمرکز
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) مانع تمرکز (ایجاد خوگیری) - مانع تمرکز (ایجاد خوگیری) - باعث تمرکز (مانع خوگیری)
 - ۳) باعث تمرکز (مانع خوگیری) - باعث تمرکز (مانع خوگیری) - باعث تمرکز (مانع خوگیری)
 - ۴) مانع تمرکز (ایجاد خوگیری) - مانع تمرکز (ایجاد خوگیری) - مانع تمرکز (ایجاد خوگیری)
- (درس ۳، ص ۷۶ و ۷۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

از دست دادن محرک هدف یعنی محرک یا علامت حاضر ردیابی نشود.
در اینجا دستگاه، نقره را شناسایی کرده اما بوق زده است، پس اصابت یا تصمیم درست این است که نقره را شناسایی کند و بوق بزند.

بنابراین شناسایی هر فلز دیگری غیر از نقره و بوق زدن دستگاه، هشدار کاذب محسوب می‌شود و شناسایی کردن هر فلز دیگری غیر از نقره و بوق زدن دستگاه، رد درست محسوب می‌گردد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) اصابت - هشدار کاذب
 - ۳) رد درست - اصابت
 - ۴) اصابت - رد درست
- (درس ۳، ص ۷۷ و ۷۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۲. گزینه ۴ درست است.

- پر کردن چاله‌های موجود و تحریف واقعیت (خطای اضافه کردن)
- تأثیر میزان استفاده از اطلاعات در حافظه (حافظه کاری)
- پاسخ به سؤال حافظه چند مرحله دارد، دانش عمومی را شامل می‌شود. (حافظه معنایی)
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) خطای حذف کردن - حافظه حسی و بلندمدت - حافظه معنایی
 - ۲) عامل عاطفی به‌عنوان عوامل مؤثر فراموشی - کوتاه‌مدت - حافظه رویدادی
 - ۳) خطای اضافه کردن - حافظه کاری - حافظه رویدادی
- (درس ۴، ص ۹۵ تا ۱۰۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۳. گزینه ۲ درست است.

دو فن یادگیری عمیق و یادگیری با استراحت، برای کنترل اثر تداخل به کار می‌روند.
(درس ۴، ص ۱۰۶؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۴. گزینه ۱ درست است.

عبارت اول ← استفاده از مثال‌های مختلف ← بسط معنایی
عبارت دوم ← استفاده از رمزگردانی شنیداری و دیداری ← مطالعه چندحسی
عبارت سوم ← استفاده از دو مفهوم متمایز و متضاد ← تمایزبخشی
عبارت چهارم ← نظم‌بخشی و قفسه‌بندی اطلاعات ← ساماندهی مطالب
(درس ۴، ص ۱۰۶ تا ۱۰۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم ← ظرفیت ذخیره‌سازی حافظه کاری بیشتر از حافظه کوتاه‌مدت است.

عبارت سوم ← واژگان باران - پاییز زودتر از واژگان کلاغ - پارکینگ به خاطر آورده می‌شود؛ زیرا علاوه بر نشانه بیرونی، دارای نشانه معنایی نیز است.

عبارت آخر ← به خود پس دادن فن چهارم روش پس‌خبا است.

(درس ۴، ص ۹۱ و ۹۴ و ۹۷ و ۱۰۴؛ سطح دشواری: متوسط)